

...РОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

...4) | 1963 оной январиин 4, пятница | Сэн 2 мүнгэн

— 1963 ондо хонин бүриһөө түл абажа, хамта 16 мянган хурьга томо болгохобди, 820 центнер нооһо, 2600 центнер мяха гүрэндөө тушаахабди,— гэһэн уялгануудые абаад, Погранична совхозой хонишод Хяагтынгаа үйлэдбэриин управлениин бүхы хонишодые социалис мүрысөөндэ уряалба.

Эхэ хонидоо тобир тарганаар ондо оруулжа, түгэс бэлэдхэлтэйгээр түрүүшын хурьгадые абажа байһан тус совхозой 1-дэхи отделениин Иван Корчановай бригадын эрхим хонишод (зүүн гарһаа) М. Санданова, Н. Дансарунов, Р. Битухеев, И. Корчанов (бригадир), Н. Ранжуров, Д. Будаева, Р. Ранжуров, Д. Ранжурова, С. Цыдыпова, Ф. Бутусин, Г. Дансарунов гэгшэд дээдэхи зурагта харуулагдана. Эдэнэй хонид намарайнгаа хүсэ табяагүй (хажуудахи зураг).

С. Балдуевай фото.

...үсхэбэрилгэдэ ...арал хэрэгтэй

...элэй дунгүүдые ...ажахы доторой ...хүсэдөөр хэ- ...-эй ЦК-гай Пре- ...нүхэр Н. С. ...мүн партиин ...ленумэй тогтоол- ...а, совет хүн бү- ...ээ шүүмжэлхы ...а, алдуу эндүү- ...элдэ бэелүүлхэ ...даа тодорхойлжо

...най республикын ...адуушад тон ...хөөрэлдөө эмхид- ...дта газетымнай ...аминай «Комму- ...адуушан нүхэр ...олхозой партко- ...үхэр Дымпилов, ...колхозой адуу- ...алдоржиев, мүн ... — ...он бусадай бэшэ- ...эн. Мүнөөшье энэ ...идамнай бэшэгүүд

...алһаа жэл бүридэ ...йргүйгөөр хюдаг- ...олоороо һубайрдаг, ...г болоод байһанда ...эшэхынгээ хажуу- ...кын энэ һалбариие ...й, трактор, автома- ...олошороошье һаа, ...үй байха аргагүй, ...н мяхан арад зон- ...эрэгтэй гэжэ тэм- ...адуу үсхэбэрилхэ ...табиха саг ерээ, ...үхэндэ гүүнүүдые ...абажа, азарга ...охо эрилтэтэйгээр ...илэгшэдтэ тэдэнэр

...эрилтэнүүд тон зүб, ...үсхэл һайшаалтай ...үлэй арбаад жэлэй ...мэтэ мал үсхэбэ- ...анхарал хандуу- ...мори үдхэхэ асуу- ...ай колхоз, совхо- ...шаһаниинь элитэ. ...нүүдэй тоошье аб- ...эды гүүнһээ хэды ...иинь мэдэхэ арга- ...Энэ ушарта кол- ...олохон хүтэлбэри- ...ураараа иишэ тии- ...алуу моридые, гүү- ...ябадал гаргаа. Нү- ...үнүүд олоороо һу- ...эрзалдаг болоһон ...л эдэ шалтагаанууд- ...нэй арбан жэлэй ...ика дотор адуу мо- ...дахин үсөөршөө. ...Шэбэрэй, Сэлэнгын, ...ын колхоз, совхо- ...ороо гаргашалагда- ...доһон байна. Мүнөө ...та бухал шэрэхэ, ...фермэдэ үбһэ, тэ- ...мэтэ гар үзүүрэй ...олдохобо болижо

Иимэ байдалые саашадаа тэсэжэ болохо аал? Болохогүй. Адуун гээшэмнай гансахан ажал хэхэдэ хэрэгтэй болохо бэшэ, мүн гүүнүүдэй һү һаажа, хүнэй бэедэ шухала хэрэгтэй сэгээ (кумыс) хэжэ болохо байна. Мүн мяха абалгые дээшэлүүлхэ зорилгые шиидхэхэдэ адуунай мяхан ехэхэн нэмэри боложо үгэхэнь дамжаггүй.

Гадна адуун жэлэй дүрбэн сагта бэлшээридэ ябажа, бэеэ тэжээдэг, харууһа, гаргаша багатай бшуу. Үбэлдөө адуунай бэлшэһэн газарта хонидые адуулхада зохид байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ адуу үсхэбэрилхэдэ алишье талаараа ашатай гээшэ. Илангаяа бэлшээри элбэгтэй Хориин, Зэдын үйлэдбэриин управленинүүдэй харьяата ажахынуудта адуу олоор үдхэжэ, тэндэ адуу үсхэбэрилдэг совхоз бии болгожо болохо. Мүн мал шахан таргалуулдаг совхозууд ажахынуудһаа унага, даагануудые худалдажа абаад, тэдэниие түлжүүлхэ аргатай.

Зорилго юуб гэхэдэ, ажахы бүхэндэ бии байгаа гүүнүүдые бүридхэлдэ абажа, тусхай гүүртэ болгоод, тэндэ морин ажалда дуратай, ажалша бэрхэ хүнүүдые томилхо хэрэгтэй. Унагалха гүүнүүд илангаяа һайн харууһанда табигдаха, тэдэндэ дулаан байра, нэмэлтэ тэжээл бэлдэгдэхэ болоно.

Колхоз, совхозуудай зоовэтмэргэжэлтэд моридой үүлтэр һайжаруулха, мяхалиг бэетэй, ашаа шэрэхэдээ хүшэтэй үүлтэрэй адуутай болохо тушаа оролдолго гаргаха уялгатай.

Саашадаа адуун һүрэгые нягта бүридхэлдэ абажа, һайнаар хүдэлдэг, олон унага түлжүүлдэг адуушадые али болохоор урмашуулха, тэдэнэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха гээшэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, тэндэхи партийна организацинуудай шухала зорилго мүн.

Республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерство, нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүд, тэндэхи партийна комитедүүд колхоз, совхозуудай доторой арга боломжонуудые анхаралтайгаар шэнжэлхэ, тэндэ адуу үсхэбэрилхэ, мориной мяха ехээр абадаг болохо, сэгээ хэхэ, хүдэлмэриин моридые олошоруулха тушаа тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, тэрэнээ оролдосотойгоор бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ үүргэтэй. Бэлшээриин газараар элбэг Яруунада, мүн бусадшье газарта адуу үсхэбэрилхэ тусхай ажахы бии болгохо гэһэн эрилтые бэелүүлхэ саг тулаа.

Мүн моридые гар үзүүрэй хүдэлмэридэ олоор хэрэглэхэ, эмнигүүдые һургаха, моридой тоног зэмсэгүүдые хэдэг болохо асуудалда анхарха шухала. Тиигэбэл хүсэ ехэтэй трактор, автомашинанууд жэжэ божо хүдэлмэридэ намнагдахаяа болижо, продукциин өөрынь үнэ сэншье хямдаржа үгэхэ бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ

Дутагдалнууд усадхагдана

Совхозоймнай хонишодой хүдэлмэриндэ халуун хаһа эхилхээ байна. Шэнэ жэлэй түрүүшын кварталда эхэ хонидой отарануудаар түл абтажа гол түлэб дүүрэхэ гээшэ. Бухыдөө 27 мянган хурьган абтахаар хүлеэгдэнэ. Энэмнай эхэды эхэ баялиг бэ? Адагынь 40 гаран шэнэ отара ажахыдамнай нэмэхэ болоно бшуу.

Иимэ ехэ, харюусалгатай хүдэлмэрие амжалтатайгаар үнгэргэхын тула тэрээндэ һайнаар бэлэдхэхэ хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. Энэ хүдэлмэридэ совхозоймнай нэгэдэхи бригада һайнаар бэлдэнэхэй. Илангаяа Петр Ильич Борисовай даадаг хонишодой бригадын хэзээшьеэ түл абахаар бэлэн болонхой. Энэ бригада 2 мянга гаран эхэ хони харууһалдаг. Тэндэхи эхэ хонидой отара бүхэндэ дулаан һайн байра бэлэдэгдэнхэй. Түл абалгын үедэ хүсэд хүрэхэ үбһэ, тэжээл, хурьгатай хонидой доро дэбдихэ һолоомо зөөгдэжэ абтанхай. Хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлхэдэ хэрэгтэй болохо жэжэ, томо хаамагууд, тарья талханай зүйл, минеральна тэжээл, уһа хэжэ үгэхэ хобоонууд, үбһэ табижа үгэхэ кормушканууд бэлэн болонхой. Энэ хүдэлмэридэ Наринай найман жэлэй һургуулиин һуралсагшад ехэ туһаламжа хүргэнэн байна. Эхэ хонидой отаранууд электрын гэрэл оруулагдажа дүүргэхээ байнхай.

Мүн дүрбэдэхи фермын ажахын тоосоондо оролон Иван Иванович Мешенинэй бригада 6—7 эхэ хонидой отаратай юм. Тэдэнэр түл абалгадаа баһал түгэс бэлэн болоод байна. Зүүн Хасуртада байрладаг Ринчин Доржиевай томодхогдоһон бригада түл абалгадаа бэлэдхэжэ дүүргэхээ байнхай. Эндэ электрын элшэ хүсэ үгэхэ «ЖС-30» түхэлэй электростанци тодхогдожо, хонишодой гэртэ, хонидой байрада электрын гэрэл оруулагдана.

Тингэбэшье ажахын энэ шухала кампанида хүсэд һайнаар бэлдэгүй, дутуу дундатай бригаданууд үшөө бии. Совхозой гурбадахи фермын Даша-Цырен Цырендоржиевай бригада мүнөө хүрэтэр түл абалгын үедэ хэрэгтэй болохо үбһэ, тэжээлээ зөөжэ абаагүй, хонидойноо байра дулаалаагүй, досоохиень сагаадаашьегүй.

Хоёрдохи барилгын монтажна управлениин хүдэлмэрилэгшэд хонишодто һуурнин гэрнүүдые бариха түсэбөө мүүгаар дүүргэнэ. Дүрбэдэхи фермэдэ 12 квартиратай гэр барижа эхилһэн аад, тэрэнээ мүнөөшье хүрэтэр ашаглалгада оруулаагүй. Тэрэшэлэн Доодо Голдо хонишодто хоёр гэр барижа үгэхэ договортой аад, тэрэнээ түл абалгын урда тээ дүүргэхэ гэжэ оролдонгүй.

Эдэ дутагдалнуудаа усадхаха талаар тээсгэн хонишодой суглаан боложо, яаралтай хэмжээнүүд абтажа байнхай. Совхозые шефтэжэ абаһан предприятинуудһаа, эмхи зургаануудһаа түл абалгын үедэ хүдэлхэ хурьгашадые эльгээхэ байна. Бухыдөө отарануудта хүдэлхөөр 120 хүниие хурьгашадаар нэмэжэ эльгээхэ хэрэгтэй.

Хурьгадые һайнаар түлжүүлхэ, элдэб үбшэ хабшанһаа һэргылхэ талаар эхэ хонидой отарануудаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэнэ. Нялха хурьгадта тарья үргүүлжэ эдеүүлхэ гэжэ хэлсэгдээ. Хурьгадые балсан мяханай сайрадаг үбшэнһөө һэргылхын тула эхэ хонидой тэжээлдэ селенэ холино үгтэнэ, мүн тэрэнэй холисоор эхэ хонидые тарина.

Хонишодой культурна, ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха зорилгоор совхозой дирекци, профсоюзай хүдэлмэришэдэй комитет ехэ юумэ хэжэ байна. Отарануудаар радиоприемнигууд табигдана. Түл абалгын үедэ хонишодто кинолэмэ болон бусад эдеэ хоолой зүйлнүүдые саг үргэлжэ абаашажа үгэхын тула нэгэ автомашина табигданхай. Эхэ хонидые харууһалдаг бүхы бригаданууд электрын гэрэл оруулагдаа байна.

Һайнаар хүдэлһэн, олон түл абаһан хонишодые материальна талаар урмашуулха тусхай гурим тогтоогдоо. Тэрэнэй ёһоор 100 хонин бүриһөө олон хурьга абаашадта нэмэлтэ түлөөһэн болгон хурьгадые үгэхэ.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэреэр зорижоһон манай совхозой хонишод түл абалгадаа түгэс бэлэдхэлтэйгээр орожо, сэрэг жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ зорилгоо амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ байна.

Г. Дондуков,
Үдын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.
Хори.

Малай тарган—харууһанай хүсэн

Ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, нугаршагүй зоригтойшуул лэ арад зонойнгоо найдабариие дүүрэнээр харюулжа шададаг.

Сэлгеэ Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эбэртэ бодо мал шахан таргалуулдаг гүүртэнүүд дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан Владимир Ягузин, Еши Цоктоев, Цыретор Тубчинов, Степан Шайдуров гэгшэд артелиингээ гэшүүдэй дунда ажалша бэрхэ, магтаалтай хүнүүдэй тоодо оронхой. Тэдэнэр олон жэлэй туршада мал ажал дээрэ таһалгаряагүй хүдэлжэ байна. Харууһалжа байһан малынь жэлһээ жэлдэ тобир тарган ондо ороно. Жэшээлхэдэ, коммунист Владимир Исаевич Ягузин гурбан жэлэй туршада үхэршэнөөр ажаллаха зуураа, хэдэн зуун толгой эбэртэ бодо малые таргалуулжа, Эхэ орондоо тушаагаа. Үнгэрэгшэ жэл энэ колхоз 3901 центнер мяха гүрэндэ тушааһан юм.

Мүн үхэршэн Ягузин өөрынгөө нүхэд: Цыретор Тубчинов, Степан Шайдуров гэгшэдтэй хамта 290 центнер мяха гүрэндэ тушаагаа. Мүнөө дурсагдагша гурбан эбтэй нүхэд Сүхэ мүрэнэй эрьедэ түбхинэжэ, 160 толгой мал шахан таргалуулжа шадаа. Тэдэнэр гүрэндөө 300 центнер мяха худалдаха уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэнхэй. Тиихэдэ шахан таргалуулжа байһан залуу малайнь толгой бүриин шэгнүүр 280—300 килограммһаа доошо ородоггүй.

— Буруу, хашараг илангаяа үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ һайн тэжээл дээрэ, дулаан байрада байлгажа харууһалха шухала. Тобир тарганаар ондо ороһон малнууд зун, намарай зулгы дулаан һарануудта танигдахаар бэшэ томонууд болодог, түргөөр таргалдаг. Иимэ онол аргаар харууһалагдаһан тугал, буруунууд жэл хүсэхэдөө 280—300 килограмм шэгнүүртэй болоно,—гэжэ нүхэр Ягузин ярина.

Энэ зун Владимир Исаевич малша нүхэдтэеэ һамбаа забдаараа Сүхэ мүрэнэй олтирогууд болон эрье шадар мянга гаран центнер үбһэ бэлдэжэ абаад, үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байнхай.

— Малые гансал бүдүүн тэжээлээр шахахада тиимэшье биратай таргалдаггүй юм. Шэмэтэ кукурузын силос, обёосой гурил болон тарья талханай зүйл үгэлсэн, саг сагтань уһалаад, хото хорёоень сэбэрлээд байхада эли бодо һайжарна,—гэжэ тэдэнэр хэлсэнэ.

Мүн лэ иимэшүү амжалтануудые эндэхи үхэршэн Еши Жамьянович Цоктоев туйлажа байдаг. Һаһажаал малшан Цоктоев 1962 ондо түрэһэн 160 эрэ буруу тушаажа абаһан юм. Еши Жамьянович харууһалжа байһан залуу малнуудаа намартаа дунда зэргээр 300 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагаа.

Р. Балданов,
манай корр.

Түрэл орон доторнай

УКРАИНЫН АЖАЛШАДАЙ ГАЙХАМШАГТА АМЖАЛТА

КПСС-эй Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1962 онойнгоо гүрэнэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан Украинын ажалшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Украинын ажалшадай гайхамшагта амжалта бүхы совет арадые баярлуулна гэжэ тэрэ амаршалга соонь хэлэгдэнэ, тэрэ хадаа коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын түлөө тэмсэлэй зоригжолой үльгэр жэшээ, Советскэ Союзай коммунис партиин XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ажабайдалдаа бэелүүлгын гэршэ мүн болоно.

КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет Украинын Республикын бүхы ажалшадта 1963 ондо коммунизм байгуулагшадай алдартанай түрүү зэргэдэ ябаха гэһэн найдабаряа мэдүүлнэ.

Украинын ССР-эй промышленна предприятинууд 1962 онойнгоо түсэбые декабриин 23-да, промышленностиин гол түлэб зүйлнүүдые гаргаха түсэбөө декабриин 28-да дүүргэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй жэшэхэдэ, продукци гаргалгань 10 процентээр ехэ болобо. Хүдөө ажахыда хэрэгтэй хүдөө ажахын машинанууд болон тэдэндэ запасной частьнуудые түсэбһөө гадуур 13 миллион түхэригэйхиие гаргаа.

1962 оной турша соо республика дотор зуу гаран промышленна предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа, тэрэ тоодо эгээн ехэнүүд доменно болон мартеновскэ пеэшэнгүүд, прокатна станууд, шулуу нүүрһэнэй шахтанууд болон шанаржуулгын фабриканууд, түмэрэй рудагай болон бусад предприятинууд оролсоно.

Украинын ажалшад энэ жэлдэ 480 мянган шэнэ гэрнүүдтэ ороха юм.

Жэлэй дүүрэтэр Украинын промышленность түсэбһөө гадуур хэдэн зуун мянган түхэригэй продукци гаргаха.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

1963 оной, шэнэ жэлэй урда тээ совет хүнүүдэй туйлаһан ажалай амжалтанууд тухай баяртай мэдээнүүд ороной зүг бүхэнһөө ерэжэ байна.

Нефтиин болон газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд нефть, газ абаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. 1962 ондо арадаймнай ажахы түсэбһөө гадуур 1 миллионһоо дээшэ тонно нефть, 4 миллиард дүрбэлжэн метр газ абаха юм.

Кировэй нэрэмжэтэ Харьковай заводой турбина бүтээгшэд Днепродзержинскэ ГЭС-тэ табигдаха хоёрдохи гидротурбина бэлэн болгон гаргаба. Тэрэ турбинын хүсэ шадалынь, түрүүшынхидээ адли, 48.200 киловатт болохо юм. Эдэ хоёр агрегадууд шэнэ жэлдэ хүдэлжэ эхилхээр ашаглалгада оруулагдаха байна.

Үндэр хадада «Магнетитовая-бис» гэжэ нэрэтэй шэнэ шахта түмэрэй руда үгэжэ эхилээ. Энэ хадаа Ураалда эгээн ехэ шахта болоно. Эндэ жэл соо 3 миллион тонно доменно пеэшэнэй түүхэй эд абтадаг болохо юм.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Нижне-Тагильскэ металлургическа комбинадай цехүүд соогуур баярта мэдээн тараба. Булад шанаргшад Гизатулин, Ануфриков, Ошурков болон Хардин гэгшэд 385 тонно багтаамжатай мартеновскэ пеэшэнһээ 325 мянган тонно булад жэлэй эхинһээ хойшо гаргаһан байна. Энэ хадаа тон ехэ амжалта гээшэ. Крымэй энергосистемэ Советскэ Союзай Европын хубиин нийтэ энергосистемэдэ оруулагдаба. «Южэлектромонтаж» трестын Симферопольско участогай коллектив богонихон болзор соо 239 километр утатай электродамжуулгын утаһа татаба.

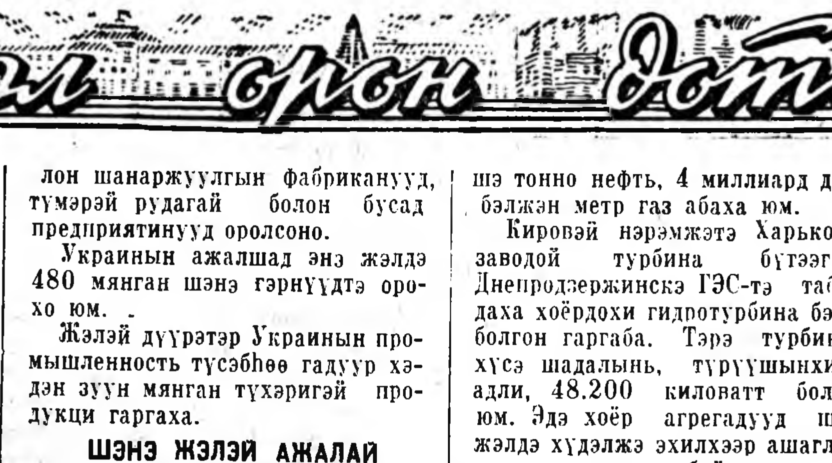
Кольско хахад арал дээрэ Ковдорско горно-шанаржуулгын комбинат ашаглалгада оруулагдаба. Энэ үедэ тус комбинат хэдэн зуу мянган тонно һайн шанартай түмэрэй концентрат оронойнгоо металлургическа предприятинуудта эльгээгээ.

СССР-эй далайн флодой министерствын Ригэдэхи судно барилгын болон судно заһабарилгын заводто Прибалтика шадараа эгээн томо тамаржа ябадаг док шэнэ жэлэй урда тээ ашаглалгада оруулагдаа. Латвиин «Ессентуки» гэжэ океанай танкер тэрэ догто эгээн түрүүшээр ошожо байба.

Таджикистанда эгээл томо түмэр бетон зүйлнүүдэй заводой түрүүшын ээлжээнэй барилгые гүрэнэй комисси ашаглалгадаа оруулхаар абаба. Долоон жэлэй табадахи жэлдэ гурбан гэр барилгын комбинадууд ашаглалгада оруулагдаха юм.

***

КПСС-эй ЦК болон СССР-эй болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1962 онойнгоо [illegible] продукци гаргаха [illegible] бые болзорһоонь [illegible] тэйнь дашарамд[illegible] дерациин ажа[illegible] лүүнаар а[illegible] Шэнэ те[illegible]

Пластическа массануудые гаргадаг Нижне-Тагильскэ заводто шэнэ аргаар нэрэжэ, олон зүйлэй дабирхай гаргаха цехүүд ашаглалтада оруулагдаха дүтэлөөд байна. Тиимэ дабирхайнууд саахарай, химическэ промышленностьда, теплоэнергетикэдэ хэрэглэгдэхэ юм. Зураг дээрэ: грануляциин таһаг соо.

ТАСС-ай фотохронико.

нэбтэрүүлһэн, арга боломжонуудаа һайтар хэрэглэһэн, промышленна продукциин хэмжээе дээшэлүүлһэн, капитальна барилга ехээр хэһэн ябадал хадаа манай ороной экономикын хүгжэлтэдэ, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын замай шухала шата болохо долоон жэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ [illegible]

Хундэтэ нүхэд, танай [illegible] хадаа КПСС-эй XXII съезд[illegible] [illegible]

КПСС-эй ЦК [illegible] Министрнүүдэй Со[illegible]

[illegible] Енхор тосбологор ра- байгаагүй [illegible] нүүд гэжэ шэнэ түл абт[illegible] и отделенидэ 50 [illegible] ануудта туһал[illegible] хилхэ тушга [illegible]

Хрущев Д. Голлантай уулзаба

...Союзай Коммунис партиин Центральна Комите... секретарь Н. С. Хрущев Великобританиин ком... ...ин генеральна секретарь нүхэр Д. Голлантай ...ариин 2-то уулзаба.

...ущев Д. Голлан хоёрой хоорондо болоһон хөө... ...дэ хоёр аха дүү партинуудта хабаатай асуу... ...элсээн хэгдэбэ.

...ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев энэ хөөрэл... ...адалсаба.

...рэлдөөн хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ.

ДУТАГДАЛНУУДАА ЗАЙСУУЛЖА, ШЭНЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАХ

Улаан-Удын үйлэдбэриин управлениин партийна конференциһээ

Нийслэлэй оршон шадархи Загарайн, Тарбагатайн болон Сэлэнгын доодо үзүүрэй колхозууд болон совхозуудһаа бүридэн, шэнэдхэн байгуулагдаһан Улаан-Удын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин харьяата хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хабаададаг 1300 гаран коммунистнуудай 250 гаран түлөөлэгшэд сугларжа, түрүүшынгээ партийна конференци шэнэ жэлэй урдахана үнгэргэбэ.

Нэгэдэхи конференцидэ хабаадагшад управлениин эмхидхэлэй бюрогой түрүүлэгшэ нүхэр **И. Д. Черняковой** хэһэн «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй, партиин обкомой 6-дахи пленумэй дүнгүүд ба управлениин коммунистнуудай зорилгонууд тухай» элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Шэнэдхэн байгуулагдаһан үйлэдбэриин тус управлениин партийна организаци хадаа колхозуудай 15, совхозуудай 3, элдэб эмхи зургаануудай 14 партийна эхин организацинуудһаа бүридэдэг гээшэ. Тиигэжэ управлениингээ хүдөө ажахые КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй табиһан эрилтын ёһоор партийна талаар түгэсөөр хүтэлбэрилхэ шиидхэхы хүсэниинь мүн болоно.

Конференци дээрэ хэгдэһэн элидхэл болон делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд дотор үнгэрһэн 1962 он соо туйлагдаһан хүдэлмэриин дүнгүүд, колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй шэн габьяата ажалаараа туйлаһан амжалтанууд эли тодо жэшээнүүдээр баримталагдажа, дэлгэрэнгыгээр тэмдэглэгдэбэ.

Тарилгын талмайн хубаарилгые эрид хубилгаһанай, тиигэжэ үрэжэл ехэтэ ургамалнуудые ехээр гариһанай ашаар зонын таряашад, механизаторнууд ороохо тарянай үндэр баян ургаса хуряажа, гүрэндэ худалдаха, тушааха түсэб, уялгануудаа болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргэжэ шадаа, ерэхэ хабарай тарилгада хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгэ сүм хаагдаа, ажахын хэрэгсэл хангаха талха таряанай зүйл, үбһэ, силос һайса бэлэдхэгдөө һэн.

Колхоз, совхозуудай түрүүшүүл огородой эдеэ, хартаабха ургуулха, һү һааха, мяха абаха, малай тоо толгой олон болгохо, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар мүн лэ нилээд һайнууд илалтануудые туйлаһан байха юм. Тиимэнүүд бэрхэшүүл алишье ажахы дээрэ, үйлэдбэриин алишье һалбари дээрэ олон бии байна гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта хүдөө ажахын хүтэлбэри дээрэ дутагдалнууд, алдуу эндүүнүүд, шиидхэгдээгүй шухала асуудалнууд нилээд ехэ бии байһаниие элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн делегадууд элирхэйлэн тэмдэглэһэн, шүүмжэлхы ажаглалтануудые оруулһан байна.

Мал ажал юундэ хохидоноб?

Хэрбээ тарян ажал дээрэ зарим тэды һайн үрэ дүн туйлагдаһан байгаа һаа, харин мал ажал дээрэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэг гүнзэгы гээгдэлдэ оронхой. Иигэжэ мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб, уялгануудаа олон ажахынууд дүүргэжэ шадаагүй. Энэ гээгдэлэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, малаа олоор үхүүлдэг, ёһо бусын элдэб гаргаша хэдэг, эхэ мал олоор һубайруулдаг дээрэһээ болоно гэжэ элидхэлшэ болон делегадууд: управлениин начальник нүхэр **Антоненко**, Онохойн совхозой СТФ-е даагша нүхэр **Потемкин** болон бусад хэлэбэ.

Управлениин ажахынуудта 11 һарын хугасаада аяар 1500 үхэр, 14 мянга шахуу хонин, нилээд олон толгой гахай имагтал харууһа, эдеэлүүлгын муу дээрэһээ гарзалаа бшуу. Жэшээнь, Онохойн совхоз үнгэрһэн үедэ гүрэндэ 2400 хони тушааһан байгаа һаа, тиимэ тооной хони үхүүлжэрхиһэн байха юм. Мүн энэ ажахы 800 шахуу гахай гарзалуулжархёо. Энэмнай бүри ташье тэсэшэгүй хэрэг болоно.

Эхэ малай олооро һубайрдаг шалтагаанһаа ажахынууд али зэргэ ехэ хохидолдо ороно гээшэб! Управлениин ажахынуудта 22 мянган толгой үнеэн тоологдодог. Харин 7 мянган үнеэн 1962 ондо түл үгэнгүй үнгэршоо. Зоно дотор 100 эхэ хонин бүхэндэ миил 54 хурьган түлжүүлэгдээ. Тиихэдэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 40 шахуу, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз бүри үсөөн хурьга түлжүүлһэн байна бшуу. Иимэрхүү баримтануудые дурдаха болоо һаа, нилээд олон гээшэ. Адуун һүрэг тухай хэлэхэ болоо һаа, энэ мал ажалдахи ашагтай һалбари бүри огто хэрэглэгдэхээ болинхой, мартагдашанхай.

Мяха ехээр абадаг, гүрэндөө худалдадаг болохо гэбэл, гахай ехээр үсхэбэрилдэг, шубуу олоор баридаг болохо хэрэгтэй. Тиигэнгүй, ганса үхэр хонин хоёрые урдаа бариад ажахые хүтэлбэрилбэл, урагшаа ябагдахагүй гэжэ тэмдэглэбэ. Теэд мүнөө үдэр гүрэндэ тушааһан гахайн мяхан бүхы тушаагдаһан мяханай миил 7 процентнь болоно.

Тиимэ байн гэтэр зонын ажахынууд гахай үсхэбэрилхэ хэрэгтэ анхаралаа тон багаар хандуулна. Хэрбээ 1962 ондо 12 мянган поршоонхо абтаһан байгаа һаа, тэрэнэй хоёр мянгыень үхүүлһэн, оройл 3000 гүрэндэ томо болгожо худалдаа. Аяар 7000 поршоонхо ондоо тээшэнь худалдажархиһан байха юм. Жэшээнь, Тарбагатайн «Маяк» колхоз мянгаад шахуу поршоонхо үнгэрһэн жэл соо абаһан аад, тэрэнэйнгээ 600 шахууень колхознигуудтаа, бусад хүнүүдтэ худалдажархёо.

Энэмнай гахай олоор үсхэбэрилдэг, мяха ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэһэн хэрэг болоно гү? Үгы даа. Иимэрхүү ябадалтай саашадаа эрид шууд тэмсэхэ, бүри ойрын жэлнүүдтэ абтаһан гахайн мяханай хэмжээн бүхы абтаһан мяханай 40 процентнь байха зэргэтэйгээр хараа табижа хүдэлхэ зорилго мүнөө тодорхойлогдоо. Ороохо таряа, овощ, хартаабха ехээр таридаг үйлэдбэриин энэ управлениин ажахынуудта иимэ асуудал шиидхэжэ ядахаар бэшэ хэрэг гэжэ тоологдобо.

Һү абалган дээрэшье ёһоор хубилалта хэгдээгүй. Харин үнгэрһэн зундаа зүлгэ ногоон хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн, тиигээдшье үбһэн болоод, силос ехээр бэлэдхэгдэһэн байбашье, һү гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэб декабриин 20-до 77 процент дүүргэгдээд байгаа һэн. Һү ехээр абадаг болохо гэжэ зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд һаналаа тон багаар табина, һаалишадай хоорондохи социалис мүрысөөн ёһын тэдысэ, саарһан дээрэл бэелүүлэгдэнэ, һаалиин олохон гүүртэ, фермэнүүд дээгүүр ажалай эмхидхэл болон жаяг заршам тон хангалтагүйгөөр табигданхай гэжэ шүүмжэлэгдэбэ.

Улаан-Удын үйлэдбэриин управлениин ажахынууд городойнгоо ажалшадые һүөөр гүйсэд дүүрэн хангаха арга боломжотой. Эндэхи колхоз, совхозууд хадаа бии байгаа арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэдэг болохо, һүнэй тоһолигые дээшэлүүлхэ, үнеэдэй үүлтэр һайжаруулха, һаалишадай хүдэлмэри оньһожоруулха гэһэн гол асуудалнуудые бүри ойрын сагта шиидхэхэ уялгатай.

Овощ, хартаабха ехээр ургуулха

Тус управлениин ажахынуудай онсо өөрсэ илгаань юуб гэхэдэ, эдэнэр город шадар оршодог. Тиимэ туладаа хотын ажалшадые түбхын түрүүндэ овощ, хартаабхаар бүгэдыень хангаха үүргэтэй, олзо доходшье ехээр оруулха горитой арга боломжотой. Гэбэшье эндэхи ажахынууд энэ олзоборитой һалбариие муугаар эрхилнэ. Харин түрүүшүүлэй дүй дүршэл зонын колхозууд болон совхозуудай овощ, хартаабхын үндэр баян ургаса хуряажа абаха байһые гэршэлжэ үгэнэ.

Республикын суута хартаабхашан А. Ф. Мильгунова 1962 ондо 8 гектар талмайнгаа га бүриһөөнь 268 центнер, 58 гектарһаа дунда зэргээр 90—90 центнер хартаабха хуряажа абаа бшуу. Тиихэдэ «Коммунизм» колхозой огородшон Ц. С. Пурбуева 9,5 гектар газарай га бүриһөөнь 285 центнер овощ ургуулжа абаһан, тиихэдээ 5 гектарһаа 1500 гаран центнер үгэрсэ хуряагаа юм.

Түрүүшүүлэй иимэ амжалта туйлаад байхадань, үнгэрһэн жэлдэ дунда зэргээр управлениин ажахынууд гектар бүриһөө миил 32 центнер хартаабха ургуулжа абаһан байна. Загарайн «Гигант» колхоз гектар бүриһөө 43 центнер овощ, 16 центнер хартаабха ургуулаа. Тиихэдэ Тарбагатайн олохон колхозууд тарилга хэһэн гаргашаяа харюулаагүй, үнгэрхэдөө, хохидолдо орошоһон байна бшуу.

Огородой ажахые эрхилхэ хэрэгые хүндэлдэггүй байһан дээрэһээл иимэ хангалтагүй үрэ дүн харуулагдана ха юм. Тарбагатайн, Загарайн ажахынууд огородой хүдэлмэридэ хүнүүдые олоор хабаадуулжа шадаха аргатай байгаа. Харин тиимэ юумэн огто болоогүй байна. Энээниие нэгэ иимэ баримтаар тодорхойлоё. Хэрбээ «Коммунизм» колхозой гэшүүд жэл соогоо 262 үдэр ниитын ажалда хабаадаһан байгаа һаань, харин Тарбагатайн «Дружба» колхозойхид дунда зэргээр 109 үдэр колхоздоо хүдэлһэн жэшээтэй. Иигээд ерэхэдээ, олохон хүн гэртээ миил һуудаг гү, али хубиингаа ажахы дээрэ һамаардаг болоно.

— Газарайнгаа ашаг шэмые дууһан хэрэглэжэ шаданагүйбди, ургаа болоһон юумэеэ саг соонь, шанартайгаар суглуулжа абанагүйбди, гээлтэ хоролтодо оруулнабди,— гэжэ делегат, хартаабхашан **А. Ф. Мильгунова** мэдүүлбэ. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, огород тариха, харууһалха, хуряаха хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулагданагүй, бар хүсөөрөө, гараараал хэжэ гаранабди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Управлени хадаа огородой хүдэлмэриие оньһожоруулха тушаа аргагүй ехэ оролдолго гаргаха ёһотой гэжэ эрилтэ табиба.

Хартаабха, овощ таридаг газарые һайса элдүүрилхэ, үтэгжүүлхэ, тепличнэ комбинадуудые ажахы бүхэндэ бии болгохо, рассада ехээр таридаг, огородой хүдэлмэридэ хүнүүдые олоор хабаадуулдаг болохо тухай шухала асуудалнууд дары шиидхэгдэхэ ёһотой байна гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Улаан-Удын управлени хадаа городой ажалшадые хартаабха, овощоор сүм хангадаг болохо гэһэн зорилго урдаа табиха ёһотой.

Тодорхой хүтэлбэри хэрэгтэй

— «Гигант» колхозой гээгдэжэ ябаһые анхан Загарайн хүтэлбэрилэгшэд һайса мэдэжэ байгаад, энэ ажахые гээгдэлһээнь гарғаха тушаа ямаршье бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байгаа. Үйлэдбэриин управленишье байгуулагдаһаар 8-9 һара болохонь. Теэд тэрэнэйшье хэмжээ хараалһан юумэ үгы байна,— гэжэ тус колхозой парткомой секретарь нүхэр **Вяземский** хэлэбэ.

Тус колхозой бодото байдалые хүсэд мэдэнгүйгөөр, арга боломжонуудыень шэнжэлжэ үзэнгүйгөөр ажалай түлөөһые мүнгэн түлбэридэ оруулжархиһан, ямаршье бэлэдхэлгүйгөөр ажахын тоосоо нэбтэрүүлһэн дээрэһээ боложо тус колхоз финансова талаараа тон хүндэ байдалтай, хэмгүй ехэ үри шэридэ оронхой байдаг. Энэ гээгдэлһээ гарахын тула туһаламжа хэрэгтэй болоод байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Гэхын хажуугаар тус колхоздо управлениин тушаалта мэргэжэлтэд огто ерэдэггүй байшоо.

Управлениин зүгһөө тодорхой, бүрин түгэс хүтэлбэриин үзүүлэгдэдэггүй байһан тушаа делегат. Эрхирэгэй совхозой директор нүхэр **Нимаев** хэлэһэн байна. Ажахынуудаа хайшан гээд гээгдэлһээнь гаргаха, саашадань һайжаруулха тухай управлениинхид, республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерство анхаралаа гүйсэд хандуулнагүй, һуури дээрэнь ошожо ёһошолон тодорхойлжо үзэнэгүй гэбэ.

Эрхирэгэй совхоз овощ, хартаабха ехээр абадаг ажахы болохо зэргэтэй. Теэд тэндэ хэрэглэгдэхэ техникээр дуталдана. Гадна техникэ заһабарилха мастерской болон мелиоративна хүдэлмэри хэхэ зэмсэггүй байһаарбди. Энээн тухай асуудал нэгэнтэ бэшэ табигдана, зүгөөр ехэл удаанаар шиидхэгдэнэ. Жэшээнь, уһалууриингаа системые хуу заһабарилхаар болонхойбди, адагынь 35 километр утатай һубагуудые, олон хаалта заһаха хэрэгтэй байна. [...]ленииин партком [...]жэ найдагдана.

— Һаалиин [...]хаа хаанагүй [...] үнеэ һааха түхе[...] тулажа ерээ. Эн[...] шиидхэхэдэмнай [...] бодото туһаламж[...] гэжэ делегат, «У[...]зой һаалишан [...] хэлэбэ. Тиихэдэ [...] спортаар дутал[...] управлени анхар[...] Жамсаранова са[...] гэлжэлүүлхэ зү[...] болон парткомой [...] ажахынууд дээгү[...]даг байна. Ажал[...] нилсажа, хүнүүд[...] хүдэлмэри тухай[...]даг һаань, манда [...] байгаа гэжэ хэлэ[...]

Конференци дээр[...]хозой парткомой [...] **Анциферов**, «Ком[...] түрүүлэгшэ нүхэ[...]вэй нэрэмжэтэ [...] нүхэр **Базарова**, [...] гэжэ республикы[...]лэгшэ нүхэр **Лам**[...]хые оньһожоруул[...] багатай) багша [...]шэд үгэ хэлээ. К[...] партиин Буряадай [...] секретарь нүхэр [...]гы үгэ хэлэһэн б[...]

Үйлэдбэриин [...]тийна конференци[...] гэшүүдтэ кандид[...]һэн партком, 9 [...]галтын комисси [...] парткомой заседа[...] хэлэй асуудал ши[...] парткомой бюро [...] парткомой секрета[...] **Черняков**, секрета[...]роор нүхэд **А. Б. Б**[...]**куло** гэгшэд нэгэн[...]

Хориин үйлэдбэриин управлениин партийна конференциин делегадууд (зүүн тээһээ баруулжаа): И. Я. Трунев — Ангагай совхозой парткомой секретарь, агроном, А. И. Жарникова — Хэжэнгын дунда һургуулиин багша, О. И. Урбаев — «Дружба» колхозой ахалагша хонишон, Г. Д. Будаев — Эгэтын совхоседэй түрүүлэгшэ. Ф. Сорокиной фото.

МОСКВА. Капарановай нэрэмжэтэ үхибүүдэй фабрикын хүдэлмэришэд долоон жэлэй түсэбэй табидахи жэлээ амжалтатайгаар угтаба. Эдэнэр даабариһаа гадуур хэригэй гутал оёо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валентина Титова бэлэн болоһон гутал худалдаа наймаанай предприятинуудта эльгээхын тула хайрсаг соо хэжэ байна. **ТАСС-ай**

Шэнэ, түрүү юумэнүүдые нэбтэрүүлхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха

Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зонын партийна конференциһээ

Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зонын түрүүшын партийна конференци болоожо үнгэрбэ. Конференцидэ хабаадаһан хоёр зуугаад делегадууд энэ үдэрые үни удаан һанаха байха. Тэдэнэр Хяагтын, Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Тарбагатайн, Зэдын аймагуудһаа Гусиноозерск хотодо сугларжа, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор шэнээр эмхидхэгдэһэн хүдөөгэй үйлэдбэриин управлениүүдэй газар дээрэ байһан промышленна предприятинуудай партийна организацинуудые хүтэлбэрилхын тула зональна промышленно-үйлэдбэриин партийна комитедые байгуулаа.

Энэ конференци дээрэ «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүд болон Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зонын партийна организацинуудай зорилгонууд» гэһэн асуудалаар партиин Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зонодохи оргбюрогой түрүүлэгшэ нүхэр **М. Ц. Дондубон** элидхэл хээ.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн делегадууд түрэл партиингаа ЦК-гай ноябриин Пленумэй гайхамшагта шиидхэбэринүүдые һайшааха зуураа, промышленна предприятинуудай байдалые анхаралтайгаар, шүүмжэлхы ёһоор шэнжэлэн хаража, бии байгаа дутагдалнуудые шангаар шүүмжэлһэн, тэрэшэлэн шэнэ түрүү юумэнүүдые нэбтэрүүлхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэмжээнүүд тухай хэлсэһэн байна.

[...]олоон жэлэй үнгэрһэн 4 жэл[...] дурсагдагша зонын зарим [...]приятинууд һайн үрэ дүн [...]а. Жэшээлхэдэ, Галуута [...] шахтоуправлени, № 4 [...]нэй завод, Сэлэнгын [...]эдхэлэй участок, Хяаг[...]мэнэй завод, Гусино[...]н оёдолой фабрика [...]гростанциин кол[...] партийна кон[...]эгдэхэ үдэртэ продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. Эдэ жэлнүүдтэ Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зонын олохон хуушан предприятинууд танигдахаар бэшэ болотороо шэнэдхэн хубилгагдаа, шэнэ техникээр зэбсэглэгдээ.

Тиигэбэшье эдэ бүгэдэ амжалтануудай хажуугаар зонын промышленностиин бии байгаа ехэхэн дутагдалнуудые, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые шүүмжэлэнгүй байжа болохогүй. 1962 оной 11 һарын туршада зонын предприятинуудай 42 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа дүүргэжэ шадаагүй байшоо.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар түсэбөөр хараалагдаһан даабаринуудаа ямар завод, предприятинууд дүүргэнэгүйб гэхэдэ, Сэлэн-Дүүмын станок бүтээлгын завод, Галуута нуурай модоной комбинат, Хёлгын болон Ардасаанай леспромхозууд мүн болоно.

Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зонын олохон предприятинуудта бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүд элдэб шалтагаанаар олон жэлэй туршада ямаршье аша үрэгүйгөөр хэбтэнэ. Жэшээнь, Сэлэн-Дүүмын заводто станогуудые хабсаргалгада поточно лини нэбтэрүүлхэ гэжэ түсэблэгдэһэн юм. Энэ технологи нэбтэрүүлхэдэ станок бүтээлгэ 20 процентээр дээшэлхэ, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн хямдарха, ажалай бүтээсэ дээшэлхэ гэжэ тоологдоһон байгаа. Тиигэбэшье энэ түсэб мүнөө хүрэтэр бэелүүлэгдээгүй. Зонын зарим предприятинуудта хүдэлмэришэдэй ажалай нормо тогтоохо, тэдэндэ салин хүлһэ түлэхэ хэрэгүүд гуримшуулагдаагүй. [...]һан продукцинуу[...] муу байһаар, ма[...]н мүнгэн зөөри [...], хайша хэрэ[...]аһаар.

[...]ложо зо[...]тинуудта үнэ сэн ехэтэй, муу шанартай продукцинууд бүтээгдэнэ. Байгша ондо зонын 19 предприятинуудай юһэниинь гарзатайгаар хүдэлөө.

Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зонын газар дээрэ байгаа барилгын эмхи зургаануудай ажал ябуулгада үшөөл ехэ дутагдалнууд бии. Тиигэжэ барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөри хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүд саг соогоо ашаглалгада оруулагданагүй, гэр байрын, культурно-ажаһуудалай барилгануудай түсэб саг үргэлжэ дүүргэгдэнэгүй. Энэл шалтагаанһаа Галуута нуурай болон Харанхы тосхондо һуурижаһан барилга-хабсаралгын управлениүүд бүтээгдэжэ байгаа барилгануудые ашаглалгада оруулгые саг үргэлжэ унжагайруулна. Барилгые индустриализацилха, хүшэр хүндэ ажалые оньһон аргаар хэхэ талаар биратай юумэн хэгдэнэгүй. Барилгын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организацинууд барилгын ажалай шанарые һайжаруулха, өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэгүй.

Зарим партийна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө үйлэдбэриие мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар хүтэлбэрилжэ шадаагүй дээрэһээнь промышленна продукциие түргөөр, ехээр бүтээхэ, капитальна барилгын темпые хурдадхаха тушаа үйлэдбэриин доторой арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Энэл ушарһаа Сэлэнгын зонын юһэн предприятинууд продукци бүтээн гаргаха 11 һарынгаа түсэбые дүүргээгүй; тэрэшэлэн ой модоной, барилгын эд хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг болон хүнгэн промышленностиин предприятинуудай гээгдэл усадхагдаагүй байна.

— Партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй материалнуудтай танилсаад байхадаа, манай шахтёрнууд тон ехэ урма зоригтойгоор ажаллажа байна,— гэжэ Галуута нуурай шахтоуправлениин главна инженер нүхэр **Целобанов** хэлэбэ. — Шахтоуправлениин коллектив валовой продукци бүтээн гаргаха жэлэйнгээ түсэбые декабриин 18-да, шулуу нүүрһэ малтаха түсэбөө—декабриин 19-дэ дүүргэнхэй. 31 мянган тонно нүүрһэ, 187 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөө.

— Гэхэтэй хамта манай ажалда дутагдалнууд үшөөл бии,— гэжэ нүхэр Целобанов үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. — Имагтал техническэ амжалтын ашаар ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ байһамнай мэдээжэ. Тиибэшье эгээл энэ асуудалаар манай шахтануудта ехэхэн дутагдалнууд байна. Гэбэшье партиин Сэлэнгын райком зэргэлжэ байгаад, манда биратай туһаламжа үзүүлдэггүй байгаа. Мүнөө байгуулагдахаяа байгаа промышленно-үйлэдбэриин партийна комитет ажалдамнай ехэхэн нүлөө үзүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана,— гэбэ.

Оронгын геологоэкспедициин начальник нүхэр **Рязунов** иигэжэ хэлэбэ:

— Орон нютагайнгаа баялигуудые бэдэрэн оложо, арадайнгаа ажахыда хэрэглэхэ гээшэ бидэнэр, геологуудай, дайшалхы зорилго мүн. Бидэнэр гансахан Сэлэнгын аймагта бэшэ, республикын бусадшье олон аймагуудаар ажаллаха зуураа, тэдэнэй газар дээрэһээ урдань мэдэгдээгүй байһан ашагта малтамалнуудые элирүүлһэн, тэдэнэй хэбтэшын нөөсэ шэнжэлэн тодорхойлһон байнабди. Иимэ зарим тэды амжалта туйлагдажа байбашье, геологуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд, бэрхэшээлнүүд бии. Газар нүхэллэг түхеэрэлгын үдэй запасной часть ехээр дуталдана. Гэхэтэй хамта КПСС-эй **Сэлэнгын райкомой хүдэлмэ**рилэгшэд манай ажалаар гүнзэгыгөөр һонирходоггүй байгаа. Гансал шефтээ абаһан колхоздоо хэды шэнээн тонно аргал шэбхэ хээрэ гаргадаг байһанаарнай ажалыемнай сэгнэдэг һэн,—гэжэ хэлэбэ.

Үгэ хэлэһэн Галуута нуурай оёдолой фабрикын директор **Невзорова,** барилга-хабсаралгын управлениин начальник **Виноградов,** 7/8 шахтын шахтёр **Кириллов,** Сүхын арһанай заводой директор **Костычев,** № 2 АТК-гай начальник **Поздняков** гэгшэд ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые ашаглаха, техническэ дэбжэлтэ туйлаха асуудалнууд промышленность хүтэлбэрилдэг партийна организацинуудай гол анхаралда абтаха зэргэтэй, тэрэшэлэн предприятинуудай ажал ябуулгада хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай үүргые улам дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглээ.

Коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн шахтёрнуудай бригадын бригадир **Х. Кусраев,** политическэ болон шэнжэлхы ухаанай эрдэм дэлгэрүүлхэ Сэлэнгэдэхи бүлгэмэй харюусалгата секретарь нүхэр **Жаркова** гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Гусиноозерск городые болбосон түхэлтэй, асфальтированна, сэбэр үйлсэнүүдтэй, ногооруулагдаһан город болгохын түлөө тэмсэнэгүй гэжэ шүүмжэлбэ.

Конференци дээрэ промышленностиин талаар КПСС-эй обкомой бюрогой түрүүлэгшын орлогшо **К. М. Продайвода** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Конференцидэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар һайшааһан, дайшалхы зорилгонуудаа тодорхойлһон тогтоол баталан абаа.

* * *

Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зонын партийна комитедэй түрүүшын пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Парткомой секретаряар **М. Ц. Дондубон,** секретариин орлогшодоор **В. Р. Еременко, С. К. Чебунин** гэгшэд һунгагдаа.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

Баян ургасын т[...]

Тарбагатайн «Искра» колхозой гэшүүд долоон жэлэй түсэбэй дүрбэдэхи жэлые ажалай нилээд амжалтануудаар үнгэргөөд байна. Тэдэнэр хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай баян ургаса туйлаа. «Онохойская-4» сортын шэниисын гектар бүриһөө дунда зэргээр 22,4 центнер ургаса абтаа. Энэ колхоз бүхыдөө 3700 гаран гектар шэниисэ тариһан байха юм.

Эдэ бүгэдынгөө ашаар энэ колхоз гүрэндэ таряа худалдаха социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, өөһэдыгөө үрэһэ хүрэнгөөр хүсэд хангажа шадаа. Эхэ ороной амбаарта бүхыдөө 84 мянган пүүд эрхим шанартай ороохон тушаагдажа, түсэбөө хоёр дахин үлүүлээ һэн. Ниитын малда нилээд ехэ таряа талханай зүйл хаагдаа. Гадна, колхознигуудай ажалта үдэр бүридэ 2 килограммһаа доошо бэшэ таряа хубааха арга олоһон байна.

Артелиин гэшүүд хуушан жэлээ үнгэргөөд байхадаа, шэнэ 1963 ондо бүри баян ургаса туйлаха гэжэ оролдоно.

Шэнэ жэлдэ таряалангай хубаарилгые саашадань зарим тэды хубилгаха байна. Шэниисэ тарилга 300 гектараар үргэдхэгдэжэ, бүхыдөө 4 мянган гектар эзэлхэ юм. Тиихэдээ ургаса ехэтэй «Онохойская -4» сортын шэниисэ хэрэглэгдэхэ. Тэрэшэлэн горох 300 гектар ехэ таригдахаар хараалагдаба. Колхоз шэнэ жэлдэ түрүүшынхеэ өөһэдынгөө үрэһөөр горох тариха аргатай болонхой. Фермэнүүдэй дэргэдэ саахарай свёкло тарилга үргэдхэгдэхэ.

Шэнэ жэлэй тарилгада бэлэдхэхэ асуудалда тэдэнэр ехээр анхарна. Ургаса хуряалгын һүүлээр хүдөө ажахын бүхы машинанууд сэбэрлэгдэжэ, мастерскойн газаа табигдаһан байгаа. Мүнөө мастерской дотор трактор, машинанууд түлэг заһабарилагдажа байнхай. Һүүлэ[...] трактор заһаба[...]раа. Эдэ үдэрну[...] трактор бэлэн [...]на 22 сеялкэ, [...]сэд бэлдэгдээ.

Техникэ[...] трактористнууд [...]сов, Дорофей К[...]дор Васильев, [...]нов, түмэршэ [...] Афанасьев, эл[...]шан Павел Афа[...] шалгаржа ябана[...]ной болон бусад[...] нануудые заһаба[...] мэридэ Трифон [...]колай Седов, Из[...]шэд жэшээтэ һ[...]лана.

Энэ жэлэй [...] хүдэлмэринүүдые [...]хоздонь механи[...] талдадаг байгаа[...] торнууд нэгэ ха[...] гэгдэдэг һэн. Ш[...] дутагдалаа ус[...]гоор колхоздонь [...]нуудые һургаха [...]хидхэгдээ. Эндэ[...] хүн һуралсана. [...]нуудай һуралсал[...] делидээ нэгэ да[...]

Ерээдүйн тра[...] колхозой главна[...]хэр Казазаев, г[...] Павлов, МТМ-е [...] Сафронов, колх[...]рилэгшэд нүхэ[...] Филиппов, Боло[...] һургана.

Трактористын [...] урдань прицеп[...] Александр Борис[...] Константин Мясн[...] адуулагша Иван [...]мые даагша нү[...] болон бусад ам[...] шудалжа байнха[...]

КПСС-эй ЦК-[...] Пленумэй, СССР[...] Совёдэй сессиин [...]нүүдээр зоригжо[...]хозой гэшүүд ер[...]барай тарилга[...] бэлдэжэ, үндэр[...] абаха байхань да[...]

Г. ЧИМИТОВ.

АРАН ҺҮҮДЭР ХОЕР

Манай Советскэ Союзай эрхэтэд, социалис хүгжэлтые һунган абаһан Демократиин оронуудай ажалшад, хатуу шанга тэмсэлээрээ колониализмын хара һабарһаа мултарһан Ази, Африка түбинүүдэй баатар арадууд, бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэ хүнүүд амгалан байдал мандуулхые эрмэлзэн, харата муухай дайнда эсэргүү эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэнэ. Дайнай хэсэ дэлдээшэд әэрхэг түримхэй капиталтан, эрлиг муухай хүрэнгэтэн эб найрамдал хүсэгшэдэй һүр ехэтэ жагсаалһаа һүрдэнэ.

Кубые бүхэлеэр залгиха гэжэ түсэблэжэ байһан Америкын баяшуул дэлхэйн үнэн сэхэ хүнүүдэй: «Дай үүсхүүлхэгүйбди!, Кубын ойро бү хүрэгты!» гэһэн нэгэн һаналай шанга эрилтэ доро номгорбо ха юм. Эб найрамдал батадхаха олониитын агууехэ хүдэлөөндэ манай совет арадай, Советскэ Союзай Коммунис партиин, нүхэр Никита Сергеевич Хрущевой үүргэ айхабтар ехэ.

Иигэжэ эб найрамдалай арюун һэбшээн дайнай хара үүлые намнажа, бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ ажабайдалай һаруул Наран урда урданайхиһаа хурса гэрэлтэйгээр яларба.

II.

АЯЛГА ДУУН БА ХОРО ШАРАН

«Хүн ажалаараа суурхадаг» гэжэ арад зон дэмы хэлсэдэггүй. Буряадай АССР-эй эрхим түрүү хүнүүд ажалай далаяр жэгүүр хэжэ, 1963 оние шэнэ илалта амжалтаар угтаба. Эхэ орондоо 6 миллион 754 мянган пүүд таряа худалдаһан республикымнай ажалшадые амаршалһан КПСС-эй ЦК-гай болон Советскэ правительствын халуун дулаан үгэнүүдые мартахагүйбди. Эдэ үгэнүүд Мухар-Шэбэрэй таряашадта мүн лэ хандуулагданхай. Түгнэ, Сулхара, Хёлго нютагай хүдэлмэришэ бүхэриг ажалшад гүрэн түрынгөө амбаарта 1 миллион 800 мянган пүүд таряа тушаажа, абаһан уялгаяа нилээд үлүүлэн дүүргээ бэлэй. Тиин ажалай дүн гаргагдаад, илалта туйлагшад тодоржо, хүгжэм дуугаар, «ура» бараар угтагдан хүндэлүүлбэ.

Иигэжэ амжалта илалтын аялга дуун нютаг бүхэнһөө хонгёогоор зэдэлэн сууряатаад, үргэн уужам Эхэ оронойнмай дэбисхэр дээрэ ажалай абьяаста симфони болон ханхинана. Ажалаараа амгалан байдал батадхажа байһан совет арад, Арадай Демократиин оронуудай ажалшад, зол хубияа өөһэдынгөө мэдэлдэ абаһан үнэн сэхэ хүнүүд орон гүрэн бүхэнөө үрэжэл һайханаар хүгжөөжэ, дайн сэрэгтэ эсэргүү бата хэрэм бодхоон ажаллана.

Манай ажалша арадай жэгүүр далита хүгжэлтые харахадаа, жэргэмэ һайхан аялга дууе дуулахадаа, манай дайсад хара бүужа, уур сухал болон булхайна. Сууха сухалда сухалдаһаар тэһэршэдэг юм гэһэн үгэ буряад арадта бии ха юм.

Совет арадай солгёон алхасада, гайхамшаг илалтада дураа гутаһан харин харатание эгээл иимэ эсэс хүлеэнэ.

III.

ХҮГЖЭЛТЫН ҮЕ БА ХҮЛЕЭТЭЙ ГАР

Агууехэ партиин, ашата Ленин багшын сэсэн ухаагаар толорһон алдарта Октябриин революциин мандаһаар 46-дахи жэл орожо байна. Эрхэ сүлөөгөө олоһон манай совет арад, тэрэ тоодо буурай байһан буряад арад энэ хугасаа соо үзэгдөө дуулдаагүй үргэн далайсатайгаар хүгжэн урдалжа гараа.

Буруунай бэлшээриһээ гараагүй малша буряадай хүбүүд, басагад мүнөө оронойнгоо эрхим түгэс мэргэжэлтэн, зоноо урдаа хүтэлдэг жолоошод, засаг түрэеэ барижа байдаг нэрэ солотон, соёл болбосоролоороо түрүү дээдэ хүгжэлтэдэ гараһан эрхэтэн...

Эрхэ сүлөө гээшэ хүниие иигэжэ үндэртэ үргэдэг, ухаан бодолыень дэбжүүлдэг, хизааргүй ехээр зоригжуулдаг, бэлигыень һалбаруулдаг ха юм.

Сүлөөдэ ябаһан шубуун гайхалтай һайханаар жэргэдэг, түрбэлгүй хурдаар ниидэдэг шуу.

Тиихэдэ клеткэ соо һууһан шубууд... Хариин капиталай орондо хэды олон юрын уг гарбалтай, хэды хурса уран бэлигтэй хүнүүд, клеткэ соо һууһан шубуудтал, ханхинуулан аялгалха хоолойгүй, элин дэбихэ жэгүүргүй мухарданаб.

Теэд хэр удаан хүн иимэ тамын зоболон тэсэхэб! Үгы даа, арюун наран тээшэ альгаа дэлгэн шуухираад, хүлеэтэй гараа шэлгээн, эрхэ сүлөөгэйнгөө, адли тэгшэ эрхынгэа түлөө барас хүсөөр тэмсэнэ. Колониин, мүлжэгдэнги арадуудай хүльгэ гэнжэ таһар удар татагдажа, балсан бүдүүн гар хүсэтэйгөөр танижа, сээжээрээ дүүрэн сэбэр тунгалаг агаар амилан, шэнэ үе, хүгжэлтын үе эхилнэл.

Эрхэ сүлөөгэй агаар амтатай гээшэнь архагүй!

IV.

ГАРАЙ АДХАЛСААН БА ХҮЛЭЙ ХҮШЭЛСӨӨН

Амар мэндэ, танигдаагүй нүхэр! Ши хэншье бай — Франциин шахтёр гү, али Италиин дуушан гүш, Алжирай солдат гү, али Энэдхэгэй таряашан гүш, Норвегиин загаһашан гү, али Лаосой партизан гүш — хамаагүй, ши үдэр бүриингөө ажалаар, албан хэрэгээрээ эб найрамдал мандуулхые, арад зоной дунда аха дүүгэй холбоо батадхахые оролдоношь. Энэ хэрэгтээ ши үнэн сэхээр хандажа, үүргэ болон ажалаа һайн һайханаар бэелүүлнэш. Шамда дайн хэрэггүй, шамда сүлөөтэ һайхан ажал, хонгёо дуун, хүхюун энеэдэн, үхи хүбүүдэйш һонин наадан, зол жаргал хэрэгтэй. Арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани холбоон — энэ дэлхэйн бүхы юрын хүнүүдэй хүсэжэ эрмэлзэжэ байдаг арюун һайхан алхам мүн. Имагтал хүрэнгэтэ гүрэнэй дээрэлхүү башатай аашатан, әэрхэг түримхэйшүүл арад бүгэдын аха дүүгэй хани харилсааһаа, арюун һайхан тэгүүсхэлтэ холбоо барисааһаа далтиран айна. Тиимэһээ зоной хоорондо яһа хаяжа, эбынь таһалхые оролдоно, хүлэй хүшөө гаргахые али бүхы аргаар эрмэлзэнэ.

Теэд хүсөө үзэлсэжэ, хүлөө хүшэл сэжэ байнхаар, үнэн сэдьхэлһээ үгэе ойлголсожо, баруун гараа адхалсан хани халуунаар ажаһуужа, ажалаа хэжэ байгаа һаа, һураггүй дээрэ гэжэ хүнүүд ойлгоно. Хүн зон, арад олон эгээл энэ арюун зам шэлэжэ, энэ замаараа урагшаа дабхина.

V.

ЗОЛ ЖАРГАЛ БА ТАМЫН ЗОБОЛОН

Дэлхэй дээрэ дэлгэр аажам эб найрамдалай наран мандана. Энэ — хүн түрэлтэнэй нангин жаргал. Газар дээрэ, дорошье, мүрэн дээрэшье, замбуулинай зайдашье хүнүүдэй ухаан бодол орьёлжо, халуун ажал бусална. Энэ — мүн лэ жабхаланта жаргал. Газарай бүмбэрсэгэй алишье хубида эрхэ сүлөөгэй бүлеэхэн һэбшээн табан хушуута улаан тугые далбуулна. Энэ — арадуудай баяр жаргал. Алишье түбиин ямаршье үндэһэ яһатан булта тэгшэ эрхэтэй болохые эрмэлзэн, аха дүүгэй холбоогоо бэхижүүлэн, һаруул һайхан замаар дабхина. Энэ — тэдэнэй заха хизааргүй жаргал.

Хэрбээ атомна бомбын дээрэмнай һиинажа, дайнай хэсын дэлдэгдэжэ байгаа һаа, энэ—хүн түрэлтэнэй зоболон. Хэрбээ эдэбхи үүсхэлгүй, баалалтын ажал хүрэнгэтэн баяшуулай юрын хүнүүдтэ ашаа һаань, энэ — тамын ехэ тама. Ямаршье эрхэ сүлөөгүй, харанхы богоол мэтэ, нара харахагүй байдалда байха гээшэ — энэ хүн зоной зоболон.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй зургаанай нэгэ хубида арадуудай бодото жаргал зохёожо, һаруул һайхан хуули— Конституцияраа батадхаһан, манай совет арад бүхы дэлхэйн арадуудта ажабайдалайнь, тэмсэлэйнь агууехэ үльгэр жэшээ боложо байдаг.

Табан хушуун тэмдэгтэ, хадуур ба балта һүлдэтэ һүр жабхалантай Улаан тугнай дэлхэйе дүүрэн далбан уряалжа, түрүү үзэл бодолто, һайн һайхан хэрэгтэ үнэн сэхэ хүнүүдые, бүхэли арадуудые дахуулан, коммунизм тээшэ эрид шууд дабшана.

Арадай демократиин оронуудай ажалшад, ажабайдалаа имагтал социалис гуримаар эрхимлэжэ захалһан гүрэнүүдэй арадууд манай нангин хэрэгые үргэлжэлүүлэн, ёһотой жаргал эдлэжэ байнхай.

Манай Коммунис парти бүхы хүн түрэлтэндэ жаргалан асарха эгээн һайн һайхан үүсхэлээр, дэмбэрэл ехэтэ зорилгоор шармайжа, үдэрһөө үдэртэ өөрынгөө хэрэг үйлые амжалта түгэсөөр эрхилнэ.

1963 омнай эгээл иимэ холын хараата үнэн һайхан тэмсэлээр, амжалта илалтаар арьбан байхань лабтай.

Мухар-Шэбэр.

Хяагтын трикотажно-ээрэлгын фабрикын коммунис ажалай ударнигууд Тамара Воронкова, Тамара Баженова, Фаина Кузницына, Валентина Викулина гэгшэд квартал бүриингөө даалгабарие 120 процент хүрэтэр дүүргэжэ, һайн шанартай продукци гаргана. Зураг дээрэ: Т. Воронкова, Т. Баженова, Ф. Кузницына, В. Викулина сүлөөтэй сагтаа газетэ уншажа байнад. С. Балдуевай фото.

БАГАШУУЛ ТУШАА ОНСО АНХАРАЛ ХАНДУУЛХА

Үхибүүдые болон багашуулые хүмүүжүүлхэ тушаа манай партиин Программа дотор онсо тодорхой заабаринууд үгтэнхэй. «Үхибүүн бүхэниие һайнаар хүмүүжүүлхэ гээшэ коммунис общество байгуулгын эгээн шухала, һайн һайхан зорилгонуудай нэгэн болоно» гэжэ дурсагдаһан түүхэтэ документ дотор уншанабди.

Энэ зорилго бэелүүлхэдэмнай һургуулида ороодүй багашуулые хүмүүжүүлхэ эмхи зургаанууд айхабтар ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Манай республика дотор мүнөө үедэ хүүгэдэй 198 саад болон ясли-саадууд тоологдоно. Тэндэ 14250 үхибүүд хүмүүжүүлэгдэжэ байха юм. Һүүлэй табан жэлэй турша дотор хүүгэдэй 70 саад шэнээр баригдажа, тэндэ 6300 хүүгэд абтаа һэн. Улаан-Үдэдэ хүүгэдэй 140 хүнэй һууритай ясли-саад, Баргажан тосхондо 50 хүнэй, Хандагатайн леспромхоздо 125 хүнэй һууритай саадууд һаяхан ашаглалгада үгтэбэ. Гадна Улаан-Үдын Железнодорожно райондо, сэмбын фабрикада, мяханай комбинатда 180 хүнэй һууритайнууд, Бэшүүр тосхондо, Тарбагатайда, Закаменск городто болон бусад һуурин нютагуудта ясли, саадууд баригдажа дүүргэгдэхэеэ байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүүгэдэй олохон саадуудай материальна түхеэрэлгэ нилээд һайжараа. Жэшээнь, Ториин, Хориин, Кабанскын, Тимлюгэй шиферэй заводой, Улаан-Үдын 4, 6-дахи, 37, 52-дохи, 58, 60-дахи саадуудта типовой гэр байшангууд баригданхай.

Хүүгэдэй саадуудые таатай зохид гэр байраар болон түхеэрэлгэнүүдээр хангаха хэрэг имагтал олониитын зүгһөө, арадай гэгээрэлэй органуудай болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө анхарал хандуулһанай аша туһаар амжалтатайгаар шиидхэгдэдэг. Зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, жэшээнь, хэлхеэ холбооной управлениие даагша нүхэр В. Г. Шейхин, сэмбын фабрикын директор нүхэр К. П. Альцман гэгшэд хүүгэдэй саадуудые шухала хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдээр хангахын хойноһоо нилээд ехэ үүсхэл оролдолго гаргаһан. Хэлхеэ холбооной управлениинхид үхибүүдтээ һайн дача түхеэржэ үгэхэһөө гадна, бии байгаа гэр байрануудые горитойгоор үргэдхэжэ үгэһэн юм. Тэрэшэлэн сэмбын фабрикынхид предприятиингаа мүнгэ зөөреэр 180 хүүгэдэй байха гэр байшан бодхоожо дүүргүүтэй байна.

Һүүлэй үедэ хүүгэдэй олохон саадуудта үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри шэнэдхэн табигдаа.

Хүүгэдэй ямарханшье саадта орожо үзэбэл, ажалша өөрэ багашуулые баясан харахалта. Тэдэнэр өөһэдөө өөрыгөө хангахаһаа гадна, аха нүхэдтөө туһалжа байха юм. Гадна огород дээрэ хүдэлжэ гү, али сэсэг тарилсажа байхыень, мал амитадые харууһалжа гү, али өөрынгөө бүлэгтэ дежурлажа байхыень харахадаа баһал омогорхомоор. Ээлжээтэ хэшээлээ үнгэргэжэ, наадажа байхадаашье үхибүүд болбосорон хүмүүжэнэ ха юм. Эндэ багшанар болон хүмүүжүүлэгшэдэй ажал хүдэлмэри дээрэһээ хамаг юумэн дулдыдана ха юм даа.

Ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлаһан багшанарай тоо жэлһээ жэлдэ улам олошорно. Тэдэнэй дундаһаа нүхэд Н. А. Натаева (Улаан-Үдын хүүгэдэй 2-дохи саад, Т. В. Иванова (Закаменск), Н. В. Суняйкина, М. М. Жельнио, Н. В. Иванова (Улаан-Үдэ), З. Н. Словоохотова (Баргажанай аймаг) гэгшэд онсо шалгарна. Эдэнэр хүүгэдэй саадые олон жэлэй турша дотор даажа байха зуураа, ехэхэн үрэ дүнгүүдые туйлажа шадаа. Тэрэшэлэн хүмүүжүүлэгшэд Е. А. Хлызова, Н. В. Иващенко, В. И. Козуб, Т. Р. Сидорова (Улаан-Үдэ), К. Т. Вылкова (Кабанскын аймаг) гэгшэдые онсо магтамаар.

Тэрэшэлэн хүүгэдэй саадуудые шефтээ абалга жэлһээ жэлдэ улам үргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Жэшээнь, Хэрэнэй һургуулиин пионернүүдые абажа үзэгты. Тэдэнэр вторник болон четверг бүхэндэ багашуулда ошожо, элдэб һонирхолтой наадануудые эмхидхэдэг, һайндэртэ бэлдэхэдэнь туһалдаг юм. Гадна куклада хэрэгтэй мебельнүүдые, хубсаһануудые болон элдэб янзын нааданхайнуудые һургуулиингаа мастерскойдо дархалаад асардаг. Иимэ бэлэгүүдые абахадаа багашуул ямар ехээр омогорхон баясашаб!

Хүүгэдэй саадуудые һургуулинуудай шефтээ абалга улам үргэнөөр бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Багашуулые хүмүүжүүлэгшэд һүүлэй үедэ түрэлхидэй дунда элидхэл болон хөөрэлдөөнүүдые олоор үнгэргэнэ. Жэшээнь, «Гэр бүлэ доторoo үхибүүдые ажалда дадхаалга», Багашуулай муу зан абариие яажа заһаха тухай» болон бусад темэнүүдээр Гусиноозерск, Улаан-Үдэ городуудай болон Каменск тосхондо ажаһуудаг түрэлхидэй дунда тусхай конференцинүүд үнгэргэгдэбэ. Улаан-Үдын хүүгэдэй 37-дохи саадайхид сэмбын фабрикада ажалладаг түрэлхидэй дунда һонирхолтой конференци байгша оной август һара соо эмхидхэбэ. «Үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ тухай» хүүгэдэй саадые даагша нүхэр С. И. Мурашевагай элидхэлэй һүүлээр олон түрэлхид үгэ хэлээ. Конференциин түгэсхэл дээрэ багашуулай хүсөөр концерт харуулагдаа.

Тэрэшэлэн Ториин хүүгэдэй саадайхид (даагшань нүхэр Н. Я. Савельева) ехэхэн хүдэлмэри түрэлхидтэй хамта ябуулжа байнхай.

Гэбэшье багашуулай эмхи зургаануудые байгуулха тушаа арадай ажахын совет болон зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа тон багаар хандуулна. Олохон аймагуудта (Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Яруунын) олониитын үүсхэлтэ ёһоор хүүгэдэй саадуудта гэр байрануудые бариха ябадал ехээр унжагайрна. Иимэ барилгануудые заримдаа 3-4 жэл соо гү, али бүришье олон жэл соо нобшоруулжа, гүрэнэй мүнгэ зөөриие ёһоор ашаглан хэрэглэхэгүй, барилгые ехэ үнэтэй болгохо, һаатуулха баримтанууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, Хяагтын трикотажно-ээрэлгын фабрикын дэргэдэхи хүүгэдэй саад аяар дүрбэн жэл соо баригдаһан нэрэтэй байха юм.

Ушар тиимэһээ хэдэн зуун эхэнүүд ажал хүдэлмэридэ болон ниитын ажабайдалда хабаадалсаха аргагүйдэнэ.

Һургуулиин наһа гүйсөөдүй үхибүүдые хүмүүжүүлхэ талаар республикын зүблөөн байгша оной сентябрь һарын эсэс багта Улаан-Үдэ городто болоһон байна. Тэндэ олон багшанар сугларжа, дүй дүршэлөө халан абалсахаһаа гадна, бии байгаа дутагдалнуудаа эрид хурсаар элирүүлээ юм.

Ургажа ябаа улаан бургааһан — бага балшар наһатаниие хүмүүжүүлхэ хэрэг мүнөө коммунизм байгуулжа байгаа үе сагта улам үргэнөөр бэелүүлэгдэхэ ёһотой.

Һургуулида ороодүй багашуулые хүүгэдэй саадуудта түбхинүүлжэ, эрхим һайнаар хүмүүжүүлхэ тушаа распубликын олониитэ саг үргэлжын анхарал хандуулха зэргэтэй.

Р. Чернова,

һургуулида ороодүй хүүгэдые хүмүүжүүлхэ талаар БурАССР-эй

ҮХИБҮҮДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДЭБЭ

«Забайкаллес» комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй үргэн суглаан һаяхан зарлагдажа, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ асуудал тусхайлан зүбшэн хэлсэгдэбэ. Габьяата багша Варвара Кузьминична Щекотова эндэ һонирхолтой элидхэл хэһэн байна. Улаан-Үдэ городой Советскэ райгүйсэдкомой дэргэдэхи милициин таһагай үхибүүдэй таһалгын инспектор Л. А. Степанова үхибүүдэй дура зоргоороо зольборон зайгуулгатай тэмсэхэ тухай элидхэһэн байна.

СССР-эй Верховно Совэдэй депутат И. Щаповай, Буряадай республикын габьяата багша Д. Базаржапай, Улаан-Үдэ городой Советскэ райгүйсэдкомой дэргэдэхи милициин таһагай үхибүүдэй таһалгын инспектор А. Мироновагай үхибүүдые бүгэдэ ниитээрээ хүмүүжүүлхэ тухай хандалга-бэшэгые энэ суглаанда хабаадагшад анхаралтайгаар зүбшэбэ.

Нүхэд Е. Н. Михайлова, Е. К. Старикова болон бусад энэ бэшэгые ехэтэ һайшааһан үгэ хэлээ.

«Забайкаллес» комбинадай хүдэлмэрилэгшэ бүхэн үхибүүдые бүгэдэ ниитээрээ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гэһэн шиидхэбэри суглаанда абтаба.

С. Леонова.

Ехэ хөөрэлдөөн

...театральна обтахи отделени, ...арадай театральна исследованшань хүг... ...урдаан һайхагоёолтын хэды ...зүбшэн хэл... ...үүд хоорондын ...суглаа Улаан... ...хан үнгэрбэ.

...лаан-Үдын, Шэлюлон Черемхо... театрай хүдэл... ...р һо... ...урадхалнуудые

«Мүнөө үе сагай зүжэгые хайшан гэжэ шэмэглэхэб», «Режиссёр болон уран зурааашан», «Нүүдэл зүжэгэй шэмэглэл» гэхэ мэтын асуудалнуудые конференци дээрэ зүбшэн хэлсээ. Мүн энээн тушаа семинарнууд үнгэргэгдөө.

Мүнөө үе сагай зүжэг шэмэглэлгэ хоёр ехэ харгыгаар хүгжэжэ байна гээд тэмдэглэгдээ. Түрүүшынь шэглэл — гол түлэб табигдахаяа байһан зүжэгтэ хэрэгтэй юумээр сценэ шэмэглэгдэнхэй байха гэжэ хараална.

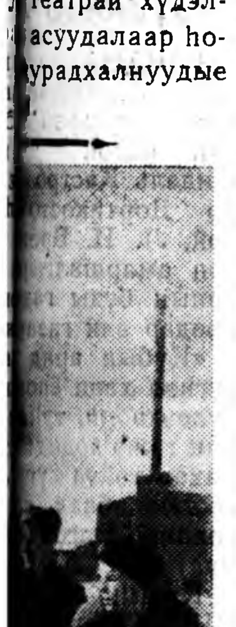
Хэрэгтэ хэрэггүй гоёолтонуудые сценэ дээрэ табижа, харагшадай анхаралые ондоо тээшэнь хадуургадаг ябадалтай тэмсэхэ гээд тэмдэглэгдэбэ.

«Ангар дүүхэй» гэжэ балеые шэмэглэн гоёоһон уран зурааша А. И. Тиминэй зурагууд үндэр сэгнэлтэдэ хүртэбэ.

Гэхэтэй хамта олохон зүжэгүүд үшөөл муугаар шэмэглэгдэнхэй («Фараонууд», «Ой соохи табадахи хадааһан»).

Бүхы хүсэеэ элсүүлэн, дүй дүршэлөө халан абалсажа саашадаа ажаллабал, амжалта туйлахабди гэжэ тэмдэглэбэ.

К. Андреев.

...ЬСК-НА-АМУРЕ.

Олоной

КПСС-эй ЦК-гай үнгэрһэн ноябриин Пленум промышленностиие, барилгые, хүдөө ажахые партийна талаарнь хүтэлбэрилхэ хэрэгые шэнэдхэн хубилгаха гэжэ тогтообо. Тус Пленумэй түүхэтэ удха шанартай шиидхэбэриин манай орон дотор коммунизм бодотоор байгуулха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болохонь дамжаггүй.

Түрэл партиингаа ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй гүн гүнзэгы түүхэтэ удха шанарые үргэн олон хүн зондо ойлгуулхын түлөө республикымнай ниислэл—Улаан-Үдэ городто горитой хүдэлмэри бэелүүлэгдэнэ. Тиигэжэ городоймнай партийна организацинуудта 6800 элидхэлшэд, лекторнүүд, агитаторнууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри амжалтатайгаар ябуулжа байна.

Эдэнэр ажалшадтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө, хүн зондо лекци, элидхэл уншахадаа, тодорхойлон харуулһан асуудалнуудаа ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй, предприяти, тусхай эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэритэй холбожо харуулдаг болонхой. Мүн зарим агитатор, пропагандистнууд нүхэдтөө ажалай эрхим жэшээ харуулжа, шэнэ амжалта тээшэ зорюулдаг. Иимэ жэшээтэ нүхэдүүд үйлэдбэриидэ шэнэ түрүү аргануудые нэбтэрүүлдэг, уралан нарижуулгын ухаалан зохёолгын хүндэтэ ажал эрхилдэг байна.

«Электромашина» заводой, модоной заводой, шэлэй оньһо жоруулагдаһан заводой, ...хилээмэнэй 5-дахи заводой партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэри шуудамараар эмхидхэн ябуулдаг. Тиигэжэ агитаторнуудай семинар түргэ гүргэн үнгэргэгдэдэг. Эдэнэр дүй дүршэлөө андалдан абалсадаг байна. Дээрэ дурсагдаһан эдэ заводуудай агитпунктнуудта агитаторай пропагандистын тусхай булан аятай зохидоор эмхидхэгдэнхэй. Эндэ агитатор, пропагандистда шухала хэрэгтэй литература, элдэб асуудалнуудта зорюулагдаһан бэшэгүүд, тоо баримтанууд суглуулагдаһан байдаг. Гадна предприятиингаа экономикын, ажалай бүтээсын ямараар дээшэлжэ, гаргадаг продукциин ямар үнэ сэнтэй байһаниие тодорхойлһон диаграмманууд зураатай байдаг. Мүн предприятиин даабарита түсэбөө хэр зэргэ дүүргэжэ ябаһаниинь тодорхойгоор харуулагдадаг. Эрхим жэшээтэ ажалаараа олон нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгаржа гараһан, ёһотойл замай залуурша дай, уралан нарижуулагшадай...

...Н. С. Хрущевой тэмдэглэһэн... ...е бэелүүлгэдэ намарай ургасые дээшэлүүлхэ, ...ээр абаха хэрэгые ехэ гэжэ тоолохо зуураа, ажахын продуктнуудые министерствэдэ, автономито республиканууд Министрнүүдэй Совет, хизаарай хүдөөгэй гүйсэдкомууд, облгүйсэдкомуудта, Архангельска, Астраханска, Вологодско, Новгородско, Псковско облгүйсэдкомуудта, колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлени намар таригдадаг ургамалуудаар ургаса абахын тула бүхы колхоз, совхозуудта иимэ хэмжээ ...бэелүүлхэ эрилтэ РСФСР-эй Совет табиба:

...эртэ намарай ургамалнуудые тариһанай хойноһоо нягта хиналта ...жа, тэрэнэй ургажа ...ямар байһыень тодорхойлхо;

...районуудта, мүн хуудам ...нуудтай бусад районууд ...хохо, хабартаа һайрам...

...эй газарта ургасын ...дахагүйн тула үлүү ...урадхуулжа үгэхэ;

...ар хушагдадаг поли... ...ртэ үнэһэ хаяжа үгэхэ, ...үйлэдбэриин управлени оүхэнөөр, управленинүүдтэ—колхоз, совхоз бүридэ тодорхойлхо уялгатай. Эдэ хэмжээ ябуулганууд колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриин түсэбтэ оруулагдаха зэргэтэй. Тиихэдээ намарай ургамалнуудые эгээн һайн ургамалай һүүлээр, һайса үтэгжүүлэгдэһэн, элдүүрилэгдэһэн полидо, һайн шанартай, нютагай эрхэ байдалда таараха сортын үрэһөөр тариха, мүн шэнэ газар, олон жэлэй ногооной тарилга хахалжа, тэрэнэй тарилгые үргэдхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха хэрэгтэй.

Федерациин министерствэнүүд болон ведомствэнүүд, автономито республиканудай Министрнүүдэй Соведүүд, хизаарай хүдөөгэй гүйсэдкомууд болон облгүйсэдкомууд, тэрэшэлэн Архангельска, Астраханска, Вологодско, Калининградска, Новгородско, Псковско болон Томско облгүйсэдкомууд намарай ургамалнуудай тарилгын хойноһоо харууһалха хүдэлмэриин дүүргэлтэ тухай мэдээсэл 1963 оной майн 15-да, 1963 ондо намарай ургамалнуудые ургуулжа, тарая тушааһан, мүн 1964 ондо ургаса абахаар тарилга хэһэн тухайгаа 1963 оной октябриин 1-дэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ тоосохо уялгатай.

...АЙ БУР ШОРОЙ ГАЗАР ...ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

шоройе малтажа абадаг болоо. Тиихын тулада уһанай хүрэһэнэй һүүлээр колхознигууд мүльһыень малтажа хаяад, бур шоройе тэбхэр тэбхэрээр отолон абажа, поли дээрэ гаргана. Экскаваторнууд, погрузчигууд, тракторна шарга болон тэргэнүүд эндэ мүн лэ хэрэглэгдэдэг байна.

Бур шорой тэрэ зангаараа, мүн наг шэбхэтэй холигдоод, поли дээрэ гаргагдадаг юм.

...Энэнь пионернүүд ... лээр хангахабди гэһэн уялга абаад, республикынгаа бүхы кукурузашадта хандаа бэлэйбди.

307 га газарай гектар бүриһөө 431 центнер, тэрэ тоодо 151 гектарай га бүриһөө 610 центнер буурсагтай кукуруза хуряагдаа. Энээниие ороoһон дээрэ тооложо гаргахада гектарай 39,5 центнер болоно. Бүхыдөө звеногойхид 22173 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй ургаса абаа. Тиигэжэ звеногойхид хэлэһэн үгэеэ нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлээ.

1963 ондо нэгэ хэдэн гектар ...нерһээ бага ...кукурузын ногоо буурсагтайгаар, гектарай 15 центнер горох, 12 центнер бобын ороoһо, 150 центнер саахарай свёкло хуряажа абаха гэһэн уялга абанхайбди.

Энэмнай шангахан, харюусалгатай хэрэг. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ арга, боломжо манда дүүрэн бии. Намар ургасаяа хуряажа абамсаараа, газараа хахалаабди. Мүнөө 5 трактораар поли дээрэ наг шэбхэ гаргажа байнабди. Энэ намартаа поли дээрэ 1000-гаад тонно шэбхэ гаргагдаа.

Н. Кондратюков,
кукурузашан.

Тобшохоноор мэдээсэхэдэ...

★ **Үдын совхозой (Хори)** 20 гаран хүдэлмэришэд, алба хаагшад декабриин һүүлшын үдэрнүүдэй нэгэндэ воскресник үнгэргэбэ. Эдэнэр совхозой 6-дахи отделениин малшадта хоёр трактор, хоёр автомашинаар малай тэжээл шэрээ. Хамтадаа 100 гаран центнер үбһэн, һолоомо шэрэгдэбэ. Мүн эдэнэрэй хүсөөр тугалай нэгэ байра дулаалагдаа.

★ **Лебяжиин модо** бэлэдхэлэй участогай (Баргажан) модошодой дунда Юрий Семенович Кириковэй ударидадаг бригада үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхадаг. Тус бригадын гэшүүд модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь һара урид дүүргээ һэн. Коммунис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ солодо хүртэһэн эдэнэр үдэр хоногой үнгэрхэ бүри шэнэ амжалта туйлажа, ажалайнгаа нэгэ ...рые үдэшэдэг болонхой.

Хүгжэжэ байгаа тосхон

Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой Добуу-Ёнхор тосхондо һаяшаг болотор радиошье, телефоншье байгаагүй юм. Харин ... хэн радиото... телефоно... ...и отделенидэ 50 гаран ... Үдэш... ...ануудта туһалхаар... лээр амаржа ... гоор һүүлэй ... шагна... ...гэрэл оруула... ...илээ. ...түл абтажа эхил... Фото... гэжэ ...ань бата бэшэнэ.

Эхэ басаган хоёр...

Л. Хайдуровай фотоэтюд.

ҺАЙН ДУРАНАЙ ҮНДЭҺӨӨР

ВЦСПС-эй X Пленумэй шиидхэбэрие бэелүүлэн, республикын культурна гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, физкультурын организацинуудай профсоюзууд һайн дуранай үндэһөөр ниитын хүдэлмэридэ олониитые үргэнөөр хабаадуулдаг болоо. Мүнөө һайн дуранай 40 клуб, 60 шахуу улаан булан, 4 киностуди, соёлой, эдүүрые хамгаалгын, уран һайханай университедүүд республика доторнай эмхидхэгдээ. 600 гаран хүн уран һайханай бүлгэмэй кружогуудые хүтэлбэрилнэ, библиотекареэр, кинооператораар хүдэлнэ.

Галуута-Нуурай шахтернуудай культурын ордоной дэргэдэ (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Смоляк) һайн дуранай ёһоор 8 кружок, уншалгын зал, соёлой болон хүдөө ажахын эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ университет, эсхэлгэ, оёлгын курс, киностуди, уран һайханай бүлгэмэй 2 коллектив болон бусад хүдэлнэ. Тиигэжэ эдэбхитэдые олониитын хүдэлмэридэ һайн дураар хабаадуулхада элдэб хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэлгэдэ гаргашалагдаха зөөри алмагдана.

Профсоюзай соведэй дэргэдэ уран зураашадай студи һайн дуранай үндэһэн дээрэ гурбадахи жэлээ хүдэлжэ байнхай. Студиие нүхэд Чирков, Олейников гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Мүнөө студида 100 гаран хүн хабаадалсана.

Хориин аймагай Зүүн-Хуурайн модо бэлэдхэлэй участок, Элхиин АРЗ-гэй клубууд, шэлэй механизированнэ заводой транспортна болон огнеупорно цехүүдэй, скотимпортын Хэрэнэй конторын, «Труд» гэжэ оёдолой фабрикын, Улаан-Үдын ТЭЦ-эй, ПВЗ-гэй локомотив хабсаралгын болон кузнечнэ цехүүдэй улаан булангууд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ эдэбхитэдые шадамараар хабаадуулна.

Һайн дуранай спортын бүлгэмэй Совет ниитын хүдэлмэридэ һайн дуранай хандалга хүгжөөхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулна. «Урожай» ДСО-до 350 шахуу секци һайн дуранай үндэһөөр ажаллажа байха юм. Хүүгэдэй спортын һургуули, «Спартак» бүлгэм һайн дуранай үндэһэн дээрэ хүдэлмэрилжэ эхилэнхэй. Тэндэ 304 хүн һайн дурааараа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулна.

Профсоюзай Президиумэй Совет энэ асуудал һаяхан хаража үзөө. Тиихэдээ һайн дураараа хүдэлэлгын хүгжэлтэдэхи амжалтые тэмдэглэхэ зуураа, зарим профсоюзай комитедүүдэй хүдэлмэреэ ВЦСПС-эй X Пленумэй эрилтын ёһоор эмхидхэжэ шадаагүй байһаниие тэмдэглээ. Зарим клубуудай правлени, библиотекын соведүүд, улаан булангууд олониитын хүдэлмэридэ хабаадалгын удха шанарые хүсэд тоогоогүй байһан баримтанууд бии.

Судна заһабарилгын, хирпиисын заводой клубуудай правлени энэ талаар ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй. Судна заһабарилгын заводой клуб ниитын хүдэлмэри оройдоо эмхидхээгүй, уран һайханай бүлгэмэй кружок эндэ хүдэлнэгүй.

Тэрэшэлэн столовонуудай трестын, «Коминтерн» гэжэ оёдолой фабрикын, мяханай комбинадай колбасагай заводой улаан булангуудай совет хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Олохон клубуудай правленинүүд хүүгэдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри һайн дуранай үндэһөөр эмхидхэнэгүй, хүүгэдэй дунда ябуулагдаха хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхилнэгүй.

Спортын секцинүүдэй соведүүд эдэбхи багатайгаар ажаллана. Олониитын хүдэлмэридэ хабаадалсаха хүдэлмэрилэгшэдые дутамагаар бэлэдхэнэ. Ниитын инструкторнуудай дутамаг дээрэһээ үйлэдбэриин гимнастика муугаар ябуулагдана.

Профсоюзай областной, фабрично-заводой комитедүүд, ДСО-гой соведүүд һайн дуранай үндэһэн дээрэ клубуудай, Культурын байшангуудай спортын бүлгэмүүдэй, библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха талаар шухала хэмжээ абаха зэргэтэй.

Е. Жаркова,
Облпрофсоведэй культурно-ажаһуудалай болон физкультурын таһагые даагша.

Үнэр баян эхэнүүдтэ үндэр хайра

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэһэн орденуудаар, «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө эхэнүүд шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн зургаан эхэ «Эхын алдар» гэһэн II шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй дунда Ивалгын совхозой хүдэлмэрилэгшэ Базаржап Дашинимаева, Гунда тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Мария Алексеевна Берсанова, Улзытэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Димит Цыбеновна Намжилова болон бусад ороно. «Эхын алдар» гэһэн III шатын орденоор 14 эхэ, «Эхын медаль» гэжэ I шатын медаляар 23 эхэ, «Эхын медаль» гэжэ II шатын медаляар 28 эхэ шагнагдаба.

Түрүү хэблэлые Туниста хашана хабшана

ТУНИС, январиин 2. (ТАСС). Тунисай коммунис партиин орган «Ат-Талиа» газетын, Эрхэ сүлөөгэй болон эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй комитедэй орган «Трибюн дю прогрэ» гэжэ газетын гаралгые Тунисай засагаархид болюулһан байна. Ороной бэеэ даанхай байдалтай болоһонһоо хойшонхи үе соо анха түрүүнэә иимэ хэмжээн абтажа байна.

Газетэ гаргалгын зогсоогдоһонтой дашарамдуулан, коммунис партиин секретариат мэдүүлгэ хээ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «Энэ тааруугүй хэмжээн хэблэлэй сүлөө тухай дүримдэ харша байхаһаа гадна, ямаршье хуулита үндэһэ баримтагүй. Тус хэмжээн хадаа үгэсэлгэ тухай өөрынгөө һанамжа хэлэхэ, тэрээнһээ уламжалан тобшололнуудые хэхэ ябадалдань манай партида һаад ушаруулха гэһэн һэдэлгэ болоно гээшэ».

Коммунис партиин политбюро хадаа орон дотор гүрэнэй урбалта хэхэ гэһэн һэдэлгые һаяхан эрид шууд буруушаагаад, үгэсөө хэгшэдые бүлэг харата муухай этэгээдүүд гэжэ тоолоһон тухайнь урда тээнь мэдээсэгдээ һэн.

ЗАМБУУЛИНАИ БААТАРАЙ АМАРША[...] ТОГЫНХИД ШАГНАБА

ЛОМЕ, январиин 2. ТАСС-ай корреспондент Г. Грамматчиков иигэжэ дамжуулна: Бусад оронуудай арадуудһаа өөһэдынь нэрэ дээрэ ерэһэн амаршалгануудые тогынхид шэнэ жэлэй гараха һүни радиогоор шагнаа. Малиин, Гвинейн, Берег Слоновой Костиин хүн зон аха дүүгэй амаршалгануудые эльгээгээ. Гэнтэ ородоор хэлэһэн үгэ дуулдажа эхилбэ. Советскэ космонавт Андриян Николаев Тогын национальна радиогоор тогынхидые совет арадай зүгһөө амаршалһан байгаа.

«Танай түби дээгүүр минии ниидэжэ гарахада, мандажа байһан наранай туяа харанхые гэгээрүүлжэ ороо һэн. Африка түби дээрэ мандаһан эрхэ сүлөөгэй наран колониальна хуушанай байдалай хара үүлые намнан тараана гэжэ бии һанажа ябааб. Африкын залуу гүрэ[...] дынгөө зам[...] линай онго[...] шэ. Тэдэн[...] гарнуудай [...] тудам аянш[...] битай байх[...] тойл ханина[...] дэндэ туһа[...] бэлэн байна[...] лаев хэлээ.

Совет кос[...] ни ёһоной а[...] хид ехэ бая[...]

Конгын парламент тараагда[...]

НЬЮ-ЙОРК, январиин 2. (ТАСС). Республикын парламентые тарааха тухай декредтэ Конгын президент Касавубу гар табиһан байна. ЮПИ агентствын Леопольдвильдэхи корреспондентын дамжуулһанай ёһоор премьер-министр Адула радиогоор үгэ хэлэхэдээ, парламент гурбан һарын турша соо тараагдаа гэжэ мэдүүлһэн байна. Гэбэшье, парламентын юрын каникул тухай бэшэ, харин парламентын гэшүүдэй дундаһаа Адулын правительствын политикые бүри олоороо буруушаадаг болоджо байһые даран зайсуулха тухай эндэ хэлэгдэнэ гэжэ тон эли байха юм. Эдэ бүгэдэ хадаа 1960 ондо болоһон уйдхарта ушар байдал тухай һануулжа үгэнэ. Тиихэдэ сэрэгэй урбалта хэгдээ. Конгын парламент, Патрис Лумумбын хуулита правительство хохидоһон байгаа бшуу.

1960 ондо хэгдэһэн гүрэнэй урбалтые, тиихэдэ США-һаа Леопольдвильдэ байһан элшэн сайд Тимберлейк гэгшэ урмашуулһан байгаа. Мүнөө генерал Трумэн Америкын т[...] дэй Конгодо удангүй парл[...] һан байна.

Парламент[...] Касавубу бо[...] гаһан шиидх[...] Мобуту дэм[...] агентствын ко[...] дэглэнэ.

ООН-ой сэрэгүүд добтолго хэнэ

ЛОНДОН, январиин 2. (ТАСС). Катангада Элизабетвиль-Жадовиль гэһэн замые зубшан ООН-ой сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ байнхай. Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор ООН-ой сэрэгүүдэй түрүү отрядууд Луфира мүрэниие гаталаад, Жадовилиин урда талын захада хүрэжэ ерэнхэй.

Катангаһаа абтаһан һүүлшын мэдээсэлнүүдэй ёһоор ООН-ой сэрэгүүд городые хүреэлжэ эхилээ.

Франкистска алуу[...] гэмтэ ябадалаа да[...]

ПАРИЖ, январиин 2. (ТАСС). Испаниин компартиин ЦК-гай гэшүүн Хулиан Гримау гэгшые франкистска засагаархид арестовалһан юм. Франциин гурбан врач һаяхан Мадрид ерэхэдээ, Хулиан Гримау гэгшэдэ орохые хүсэһэн байгаа. Теэд франкистска засагаархид тэдэниие табяагүй.

Хулиан Гримау бэеэ хорлон алаха һэдэлгэ хэжэ, 1962 оной ноябриин 7-до Мадридай полициин комиссариадай байшангай сонхо[...] гаа гэһэн хэб[...] циинхидэй та[...] хаг шал худа[...] те» газетэдэ т[...] гэ соогоо вра[...] элишэлэн хар[...]

Испаниин коммунистын байһан түрмы[...] Франциин вра[...] мэдээнэй ёһоо[...] мау гэгшын т[...] харжа гэмтэһ[...] харһан байна. [...]жэ полициин хуурмаг үгэн[...] гэгшэ өөрөө эр[...] шааха зуураа[...] лээ. Полициин намайе сохижо[...] боогоо туля[...] уламжалан м[...] байгааб.

Гримау гэ[...] наншаһан по[...] рэниие үхөө гэ[...] хоор хаяһанш[...] гээд врачууд з[...]

Кубад[...] бол[...]

ГАВАНА, [...] (ТАСС). Кубын дүрбэн жэлэй [...] тэ аралайхид [...] баясхалантайга[...]

Гаванада Хо[...] рэмжэтэ рево[...] дээрэ сэрэгэй [...] угаа ехэ жагса[...]

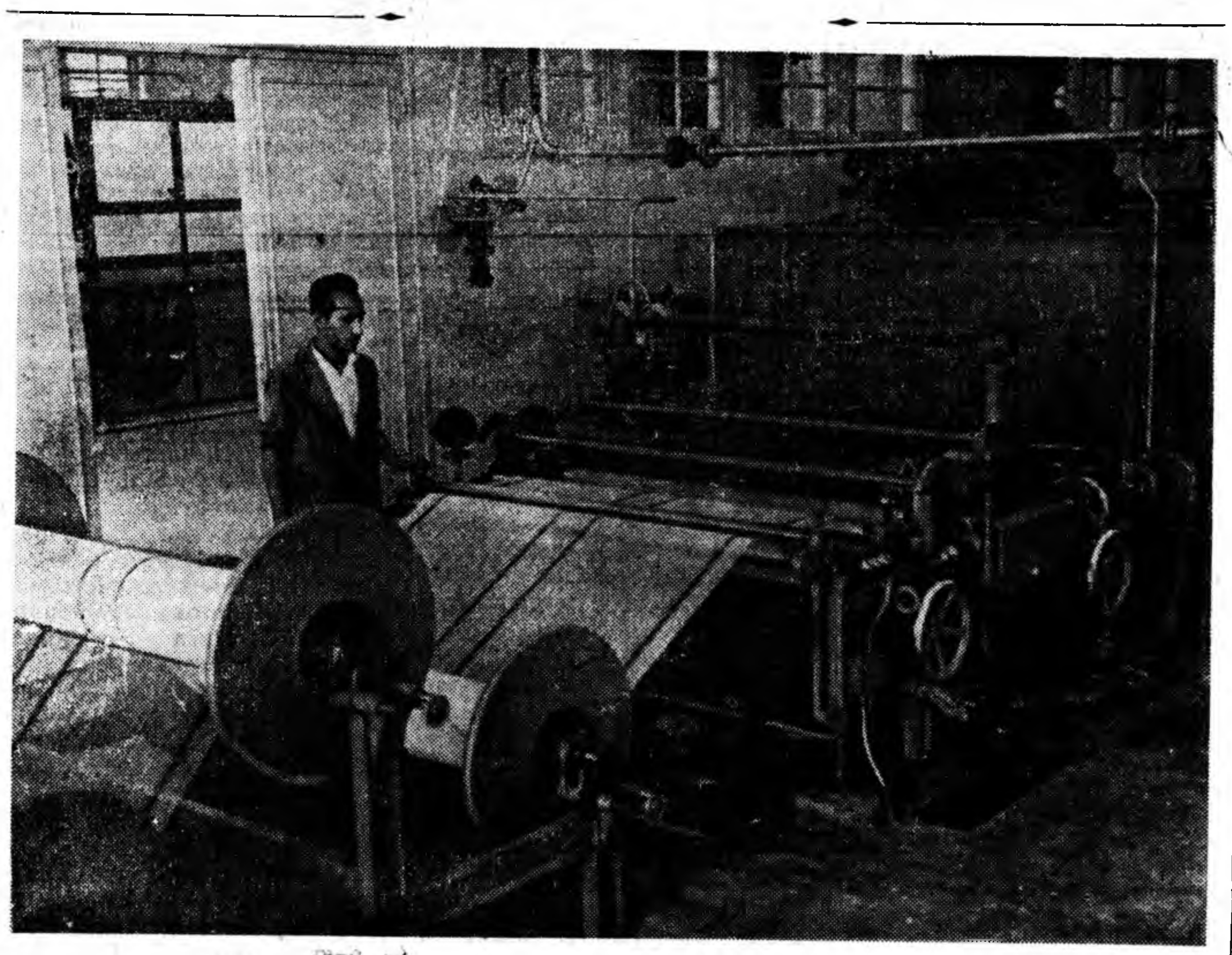
Кубын премье[...] дель Кастро [...] үтэ хэлээ.

„СССР Куб[...] хүсэдөөр [...]

ГАВАНА, [...] (ТАСС). Кубын [...] илаһан үдэрэй [...] лэй ойтой д[...] Фидель Кастро [...] до Дортикосто[...] вой, Л. И. Бре[...] һэн амаршалгы[...] ванын бүхы газ[...] нөөдэр эли газа[...]

«Кубын арад [...] зүгһөө хани ёһо[...] хүлеэхэбди, туһа[...] бди гэжэ хододо[...] даха» гэһэн үгэ[...] cooһoo абаад, «[...] гаршаг болгон х[...] на.

Кубын [...] ВЦСПС-эй, залу[...] нуудай союзда В[...] гай эльгээһэн а[...] леграммануудые[...] та совет космон[...] ветскэ Союзай б[...] дэй, организаци[...] гээһэн амаршал[...] зетэнүүд толилоо[...]

ТУНИС. Энэ республикын экономическа хүгжэлтын арбан [...]элэй түсэбэй проектээр промышленна үйлэдбэри ехэ болгохо гэжэ [...]раалагданхай. Хэдэн шэнэ предприятинуудые бариха, мүнөө бии [...]йһан предприятинуудые үргэдхэхөөр хараалагдана. Зураг дээрэ: [...]ар Хеллал городой текстильнэ комбинадай цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

Чомбе эрилтэ хэнэ

ПАРИЖ, январиин 2. (ТАСС). Чомбе «Элизабетпольдэ бусажа ерэхые зүбшөөхэ гээд Катангын можо болэншо «правительствын» Жагатильда үсэгэлдэр толилһон гэрдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Озерэйнь бэеын аюулгүй байхалай хангагдахада, Элизабетбэрьдэ хүсэд сүлөөтэ байдалаи тогтоогдохоодо, Жадовиль лөөшэ ООН-ой сэрэгүүдэй добжэлхоёо болёод байгаа һаань, бусажа ерэхэб гэһэн эрилтэ Чомбе табиһан байна гээд Франс Пресс агентство дамжуулна.

Жадовиль шадар Луфира мүрэнэй эрье дээрэ өөрыень Англиин, Франциин, США-гай консулнуудай угтахые, тиигээд Элизабетвиль үдэшэн абаашаыень Чомбе гуйһан байна. «Юнион Миньер» гэжэ компаниин олзые хубаарилха тухай Конгын түбэй правительствын болон Катангын хоорондо Леопольдвильдэ болохо хэлсээндэ Катангын национальна банкын «директор» Ван Руйе гэгшые Катангын «правительствын» түлөөлхыень «правительство» дурадхана. Ван Руйе гэгшые ООН-ой засагаархид тушаалһаань гаргаһан байха юм.

ООН-ой сэрэгүүдэй добтолгые дары болюулха тухай баадхалта хэһэн хараа бодол баримталдаг Англиин болон Бельгиин правительствануудай дэмжээгүй һаань, Катангада можо болоод, бута сохигдогшод иимэ даб дээрэхи эрилтэ хэжэ шадахагүй байгаа ёһотой даа.

Чомбе өөрынгөө хэһэн мэдүүлгые «Юнион Миньертэй» урид зүбшэһэн байгаа. Катангын «правительствын» заседаниин болохын урда тээ тус концернын түлөөлэгшэдтэй Чомбе уулзаа.

Редактор
Ц. Ц. [...]

Энэ конференци дээрэ «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй дүнгүүд болон Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зоный партийна организацинуудай зорилгонууд» гэһэн асуудалаар партиин Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зонодохи оргбюрогой түрүүлэгшэ нүхэр **М. Ц. Дондубон** элидхэл хээ.

Элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн делегадууд түрэл партиингаа ЦК-гай ноябриин Пленумэй гайхамшагта шиидхэбэринүүдые һайшааха зуураа, промышленна предприятинуудай байдалые анхаралтайгаар, шүүмжэлхы ёһоор шэнжэлэн хаража, бии байгаа дутагдалнуудые шангаар шүүмжэлһэн, тэрэшэлэн шэнэ түрүү юумэнүүдые нэбтэрүүлхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэмжээнүүд тухай хэлсэһэн байна.

[...]олоон жэлэй үнгэрһэн 4 жэл[...] дурсагдагша зоный зарим [...]приятинууд һайн үрэ дүн [...]а. Жэшээлхэдэ, Галуута [...] шахтоуправлени, № 4 [...]нэй завод, Сэлэнгын [...]эдхэлэй участок, Хяаг[...]мэнэй завод, Гусино[...]н оёдолой фабрика [...]ростанциин кол[...] партийна кон[...]эгдэхэ үдэртэ [...]ые шүүмжэлэн [...] болохогүй. 1962 оной 11 һарын туршада зоный предприятинуудай 42 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа дүүргэжэ шадаагүй байшоо.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар түсэбөөр хараалагдаһан даабаринуудаа ямар завод, предприятинууд дүүргэнэгүйб гэхэдэ, Сэлэн-Дүүмын станок бүтээлгын завод, Галуута нуурай модоной комбинат, Хёлгын болон Ардасаанай леспромхозууд мүн болоно.

Сэлэнгын промышленно-үйлэдбэриин зоный олохон предприятинуудта бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүд элдэб шалтагаанаар олон жэлэй туршада ямаршье аша үрэгүйгөөр хэбтэнэ. Жэшээнь, Сэлэн-Дүүмын заводто станогуудые хабсаргалгада поточно лини нэбтэрүүлхэ гэжэ түсэблэгдэһэн юм. Энэ технологи нэбтэрүүлхэдэ станок бүтээлгэ 20 процентээр дээшэлхэ, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн хямдарха, ажалай бүтээсэ дээшэлхэ гэжэ тоологдоһон байгаа. Тиигэбэшье энэ түсэб мүнөө хүрэтэр бэелүүлэгдээгүй. Зоныи зарим предприятинуудта хүдэлмэришэдэй ажалай нормо тогтоохо, тэдээндэ салин хүлһэ түлэхэ хэрэгүүд гуримшуулагдаагүй, [...]һан продукцинуу[...] муу байһаар, ма[...]н мүнгэн зөөри [...], хайша хэрэ[...]аһаар.

[...]ложо зо[...]тинуудта [...]лалгада оруулаадаһагүй, байрын, культурно-ажаһуудалай барилгануудай түсэб саг үргэлжэ дүүргэгдэнэгүй. Энэл шалтагаанһаа Галуута нуурай болон Харанхы тосхондо һуурижаһан барилга-хабсаралгын управленинүүд бүтээгдэжэ байгаа барилгануудые ашаглалгада оруулгые саг үргэлжэ унжагайруулна. Барилгые индустриализацилха, хүшэр хүндэ ажалые оньһон аргаар хэхэ талаар бирaтай юумэн хэгдэнэгүй. Барилгын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организацинууд барилгын ажалай шанарые һайжаруулха, өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын түлөө үсэд шангаар тэмсэнэгүй.

Зарим партийна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө үйлэдбэриие мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар хүтэлбэрилжэ шадаагүй дээрэһээнь промышленна продукциие түргөөр, ехээр бүтээхэ, капитальна барилгын темпые хурдадхаха тушаа үйлэдбэриин доторой арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Энэл ушарһаа Сэлэнгын зоныи юһэн предприятинууд продукци бүтээн гаргаха 11 һарынгаа түсэбые дүүргээгүй; тэрэшэлэн ой модоной, барилгын эд хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг болон хүнгэн промышленностиин предприятинуудай гээгдэл усадхагдаагүй байна.

— Партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй материалнуудтай танилсаад [...]дуу[...]

— Гэхэтэй хамта манай ажалда дутагдалнууд үшөөл бии,— гэжэ нүхэр Целобанов үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. — Имагтал техническэ амжалтын ашаар ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ байһамнай мэдээжэ. Тиибэшье эгээл энэ асуудалаар манай шахтануудта ехэхэн дутагдалнууд байна. Гэбэшье партиин Сэлэнгын райком зэргэлжэ байгаад, манда биратай туһаламжа үзүүлдэггүй байгаа. Мүнөө байгуулагдахаяа байгаа промышленно-үйлэдбэриин партийна комитет ажалдамнай ехэхэн нүлөө үзүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана,—гэбэ.

Оронгын геологоэкспедициин начальник нүхэр **Рязунов** иигэжэ хэлэбэ:

— Орон нютагайнгаа баялигуудые бэдэрэн оложо, арадайнгаа ажахыда хэрэглэхэ гээшэ бидэнэр, геологуудай, дайшалхы зорилго мүн. Бидэнэр гансахан Сэлэнгын аймагта бэшэ, республикын бусадшье олон аймагуудаар ажаллаха зуураа, тэдэнэй газар дээрэһээ урдань мэдэгдээгүй байһан ашагта малтамалнуудые элирүүлһэн, тэдэнэй хэбтэшын нөөсэ шэнжэлэн тодорхойлһон байнабди. Иимэ зарим тэды амжалта туйлагдажа байбашье, геологуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд, бэрхэшээлнүүд бии. Газар нүхэллэг түхеэрэлгэнүүдэй запасной часть ехээр дутагдана. Гэхэтэй хамта КПСС-эй Сэлэнгын райкомой хүдэлмэ-

Манай адрес, телефон[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина[...] ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редак[...] ответ. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни [...] 24-74, сельского хозяйства, советского строительс[...]ры — 47-59, промышленности, транспорта, информ[...] литературы и искусства — 34-05, писем и рабселько[...] отдел переводов и корректорская — 35-95, бухгалт[...] Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерств[...] Бурятской АССР.

Н00313. Зак.